

Kağı

İNADINA EDEBİYAT

KIŞ 2015 4

İnsan olma deneyimini
aşmak için...

Latife Tekin

Bizi kurtaracak olan edebiyattır!
Feyza Hepçilingirler

Çevirmenlik, yazar olma simülasyonudur!
Kutlukhan Kutlu

"Dil aslında hayattır!"
Karin Karakaşlı

Geleceğin dijital yayıncılığı
Tuğrul Paşaoğlu

#zceg5

İnsan olma deneyimini aşmak için...	6
Latife Tekin	
Bizi kurtaracak olan edebiyattır!	10
Feyza Hepçilingirler	
Çevirmenlik, yazar olma simülasyonudur!	14
Kutlukhan Kutlu	
Bir Blog Macerası: <i>İnsan Kendine De İyi Gelir</i>	20
Ahmet Büke, Semih Gümüş	
"Dil aslında hayattır!"	24
Karin Karakaşlı	
"Çocukların soruları dünyayı değiştirebilir."	28
Müge İplikçi, Tolga Gümüştay, Mine Soysal	
Yayınevinden okura kitabın satış süreçleri	30
Frankfurt Kitap Fuarı 2015 izlenimleri	38
Banu Ünal	
Geleceğin dijital yayıncılığı	40
Tuğrul Paşaoğlu	
Çare çocuk edebiyatı	44
Elif Doğan	
Cesaretin uzun yolu	46
Müge İplikçi	
Zeynep Cemali Öykü Yarışması 2015 sonuçları...	48
Müren Beykan	

İNADINA EDEBİYAT • KIŞ 2015 • 4

© Günüşiği Kitaplığı

Keçi edebiyat e-dergisi
6 ayda bir ücretsiz yayımlanır.

Tüm yayın hakları saklıdır.
Yayımlanan yazı, görsel ve bilgiler
kaynak gösterilmeden alıntılanamaz.
İmzalı yazılardaki görüşler yazarlarına aittir.

Sahibi: MİA Organizasyon Restorasyon
Yayıncılık Ltd. Şti. adına Mine Soysal

Editör: Halil Türkten

Bu sayıya katkıda bulunanlar:
Banu Ünal, Dilara Korzay, Merve Özcan,
Müren Beykan, Samet Ekin

Grafik tasarım: Huban Korman
Grafik uygulama: Eda Tuğsal
Son okuma: Hande Demirtaş
Reklam: Meltem İge

keciedebiyat.com
twitter.com/keciedebiyat
facebook.com/keciedebiyat
instagram.com/keciedebiyat

info@keciedebiyat.com
0212 212 99 73
Profilo Plaza, Cemal Sahir Sok.
26/28 B3 Mecidiyeköy 34387 İstanbul

Yaşam ırmağı hiç durmasın!

Son sayımız YAZ 2015'i umutla, yeni bir yol heyecanıyla kapatmıştık. Yaz ayları iyi geçmedi; "iyi" ne kelime, nefes aldırmadı... Şimdi de böylesine çetin geçen bir yılı Keçi'nin 4. sayısı KIŞ 2015 ile kapatıyoruz.

Bu sayıda; yayıncılık sektörünü beşinci kez bir araya getiren 5. Zeynep Cemali Edebiyat Günü'nün tüm içeriğini yayımlıyoruz. Hafızalara hece hece yer eden konuşmasıyla Latife Tekin; çeviriye ilişkin en keyifli içeriklerden birini sunan Kutlukhan Kutlu; dil üzerine yapılan en lezzetli yemeklerin aşçısı Feyza Hepçilingirler; dilin hayat olduğunu ve hayatı anadilinde akmayan çocukların mücadelesini dillendiren Karin Karakaşlı KIŞ sayısında. Konumuz yayıncılık olunca, haliyle kitabın dijitaldeki geleceği, satışı, dağıtım ve pazarlama süreci de sektörün uzmanlarınca tartışıldı ve yeni sayıda yerini aldı.

İstanbul Kitap Fuarı bu yıl 34. kez kapılarını açtı. Binlerce çocuk, genç ve yetişkin kitaplara dokundu, sevdiği yazarlarla tanıştı, konuştu. Bazı yetişkinlerin yaşamlarındaki ilk kitabı satın aldıklarına ya da ilk kez kitap okuyacaklarına bizzat tanık oldum. Ülkenin aynası gibiydi fuar. Ahmet Büke, Müge İplikçi, Semih Gümüş, Mine Soysal ve Tolga Gümüşay da özgün içerikleriyle fuardaydı; e haliyle Keçi de takipteydi...

Keçi KIŞ 2015, yeni bir dilin evrenini kuşatan, dünyayı öykülerle ve öykünün sevgi diliyle değiştirmeye hevesli gençleri bir araya getiren Zeynep Cemali Öykü Yarışması'nın 2015 sonuçlarını proje başkanı Müren Beykan'ın kaleminden aktarıyor; yarışmanın 2016 ayağında gençleri "adalet" temasında yazmaya davet ediyor. Konuk yazarlarımızda iki özel isim: Çağdaş edebiyatımızın önemli isimlerinden Müge İplikçi ve blogcuanne.com adlı bloğuyla yetişkinlere başka bir dünyanın deneyimini sunan Elif Doğan.

Keçi, Haziran 2014'te "inadına edebiyat" diyerek yola çıktı. Onca kötülüğe rağmen yaşam ırmağının akışının durmaması için ve geleceğin dünyasına el verecek olan çocuklar ve gençler adına üretmeye devam eden, edebiyat yayıncılığına emek veren bizler için, bu inadın anlamı biricik.

Canımız Gülten Akın, "Beni öldürürse bu umut öldürür," demişti. O, bu uğurda hiç vazgeçmeyenlerdendi. Yazılardan dizelere, kitaplardan sokaklara, bombalarla ve silahlarla delik deşik edilen duvarlara aynı umudu kazımaya devam...

Halil Türkden

GÜNEŞİĞİ
KİTAPLIĞI
20.yılZEYNEP
CEMALİ
EDEBİYAT
GÜNÜ 2015

5. ZEYNEP CEMALİ EDEBİYAT GÜNÜ

3 EKİM 2015

Kadir Has Üniversitesi

Ülkemizin ilk ve tek, yıllık yayıncılık konferansı olan Zeynep Cemali Edebiyat Günü'nün beşincisi, 3 Ekim Cumartesi günü Kadir Has Üniversitesi'nde gerçekleşti. Edebiyata ve kitaplara emek verenlerin, yeni bir gündemle bir araya geldiği konferansa usta edebiyatçıların yanı sıra çok sayıda yayıncı, editör, çevirmen, tasarımcı, illüstratör, akademisyen, resmi ve sivil toplum kuruluşlarının yöneticileri, kütüphanelerden ve eğitim kurumlarından yetkililer katıldı. Konferansın sunuculuğunu sevilen yazar Aslı Der üstlendi.

İnsan olma deneyimini aşmak için...

Latife Tekin

Edebiyatımızın güçlü hikâye anlatma geleneğinin özgün yorumcularından, usta yazar Latife Tekin, yazmaya başladığı koşullardan, iyi bir sanat eserinin niteliklerine ve edebiyat umuduna dek, hafızalardan silinmeyecek yazın yolculuğunu anlattı.

İlk kitabım *Sevgili Arsız Ölüm* yayımlandığı zaman, “yoksulların sessizliğini dile çeviriyorum,” diyordum. Çünkü yoksullar dili mırıldanırlar, yoksullar dilsizdir. Yazmaya, o dilsiz insanları anlatarak başladım.

Melih Cevdet Anday, Cumhuriyet'te her cuma köşe yazardı. Çok etkilenerek okurdum. Ona çokça şiir gönderiyorlarmış. Melih Cevdet de, “Ben şiir sevmem,” diye bir yazı yazmıştı. Harika bir yazıydı. Onu hatırlatmak isterim ki, ben de edebiyat sevmem, roman sevmem. Ben gerçek edebiyatın bir zuhur olduğunu düşünüyorum.

Çok kabaca, iki tür yazar olduğuna inanıyorum. İlki, insanlar için yazanlar; diğeri de, insan olma deneyimini aşmak için yazanlar. Ben, insanlar için yazan bir edebiyatçı değilim. O nedenle, kendimi bir kültür insanı olarak tanımlamıyorum. Daha çok, edebiyatın dışına kaçmaya çalı-

şan, edebiyat ve kültür dünyasının dışına kaçmış “edebiyat dışı bir yazar” olarak tanımlıyorum kendimi.

“Ağaçlar için, kuşlar için yazıyorum.”

Bütün kitaplarda, insanlar için yazmayan yazarları aradım, onların kokusunu aradım. Belki de bu yüzden, kendimi şairlere daha yakın hissediyorum. Onların akılsızlığına belki de... İmgeye ve sese doğru uçan, sezgiye doğru giden yazarları seviyorum. Anlaşılmazlık duvarını yıkmak için, biraz da insan olma deneyimini aşmak üzere yazan edebiyatçıların nasıl bir şey olduğunu açıklamalıyım.

Ben çocukken, yani yoksul ve dilsizken, insanların sözcüklerinin, onların gürültüsüyle zihnime dolduğunu düşünürdüm. İşte o gürültüyü sessizleştirmek, zihnimi sükûnete kavuşturmak için yazmaya başladım. Bu bir iç sezgiydi.

İyi bir sanat eserinin, iyi bir romanın, iyi bir şiirin doğaya ait olduğuna, insanlar için yapılmadığına inanıyorum. Doğaya ait derken, geçmişte benimle yapılan bir söyleşide, “Ben ağaçlar için, kuşlar için yazıyorum,” demiştim. İnsanlara tuhaf gelmişti bu söz. Latife Tekin de tuhaf tuhaf konuşuyor, demişlerdi. Aslında gerçekten kuşlar için yazıyordum ve bu benim gerçek duygumdu. Çünkü iyi bir sanat eseri, insanların gürültüsünden, karmaşasından kurtarılıp sessizleştirilmiş, sezgi yumuşaklığına gelmiş ve susan bir şeydir. Dağların, ağaçların, kuşların, ırmakların yanına eklenecek bir şeydir. Benim için iyi kitap; iyi roman, iyi şiir böyledir.

Tabii ki, insanlar için yazan edebiyatçılar da var ve insanlar onları büyük bir zevkle okuyorlar. Aralarında müthiş yazarlar da var, yarattıkları dilde ve biçimde bir estetik var. Öte yandan edebiyat, aslında –onların dışında– dilin dışına çıkmak için dili kullanma sanatıdır.

Edebiyatın dışına doğru bir yolculuk...

Peki, insan olma nedenini aşmak için yazdığında, edebiyatçı ya da yazar nerede kalır? Tabii ki, edebiyat dünyasının ve kültür dünyasının dışında kalır. O nedenle, “Ben edebiyat dışıyım,” dedim kendime. Belki de yazmaya yoksulları anlatarak başladığım için bu yolculuk, edebiyatın dışına doğru bir yolculuk oldu benim için. Çünkü fark ettim ki, yoksulları koruyarak edebiyat yapmak mümkün değil. Edebiyatın kendisinin de sınıfsal bir niteliği var. Örneklerine baktığımız zaman; aristokratik ve farklı bir eğitim gerektirdiği görülebilir.

Fakat bizim edebiyatımızda –belki dünyada da öyle– politik mücadele içinden gelmiş, yeraltından yükselmiş kaçak ya-

zarlar var. Aslında biraz da öyle bir yerden sızdım edebiyata. Bir politik hareketin içindeyken ve yoksulların arasında çalışırken, 12 Eylül’ün de getirmiş olduğu basınçla yazmaya başladım. Tabii bizim kuşağımız büyülenmiş, şanslı bir kuşaktı. O dönemde yoksulların arasında büyüdüğüm için, yoksullarla bizim politik hareketin öncüleri arasında bir çevirmenlik görevi üstlenmiştim.

Ancak, o süreçte, el yordamıyla yazma serüveninin sonucunda, kendimi başından beri edebiyat ve kültür dünyasıyla çatışırken buldum. Bunun nedenini bir süre sonra kavradım. Ben yoksulluğumu koruyarak edebiyat yapmak istiyordum ve edebiyat böyle bir şeye izin vermiyordu. Bu, benim başta kastettiğim bir şey değilken, bu çatışma giderek derinleşti ve galiba gerçekten, “İnsanlar için yazmayacağım!” noktasına kadar vardı.

Yoksulların dilsizliği

Yoksulluğun bana kazandırdığı bir duyarlılık olarak, yoksulluğumu koruyarak yazmaya çalışırken, birden şunu fark ettim: Dilin kendisi de ciddi ve büyük bir problem. Bunun farkına, yoksulların dilsizliği üzerine düşünürken vardım. İnsan yarattığı bu dille sadece insanı sevebilir; çünkü dil, çok güçlü bir araç; insanı diğer canlılardan, doğanın içindeki kayıp, o eşsiz zamandan bugünlere kadar geliştiren bir araç. İnsanı diğer tüm canlılardan ayıran, koparan... İnsan için yaratılmış, insanı yaşatmak, ötekilerden korumak için yaratılmış bir araç. Onun için kutsaldır ve insanlar şiddetli bir şekilde dillerine sahip çıkarlar.

Dil olmasaydı belki de yaşayamazdık, bu kadar gelişemezdik. Ama aynı zamanda, dil çok sert; bir biçimde, dünyayı ve üzerindeki şeyleri anlamlandırmak için kullanamayanları da cezalandıran

bir araç. Onları kuşların, dağların, ırmakların arasına yerleştiren bir araç...

Yoksulların ve çocukların doğaya ait olduğunu düşünüyorum. O nedenle –belki sadece dile bakarak ya da yoksulluğumu korumaya çalışarak edebiyat yapmak isterken sezdiğim durumlardan ötürü– yavaş yavaş, insanın ötekileştirdiği diğer canlılara doğru kaydığımı, oraya doğru çekildiğimi hissettim ve yabancılaştım. Bir arkadaşımın (Mahmut Temizyürek) benim kitaplarımla ilgili “Edebiyatımızda Bir Barbar Aşısı” başlığını taşıyan bir yazısı var.

İyi bir edebiyat eserinin, dünyaya ve hayata çok yabancı bir nesne gibi düşmesi gerektiğine inanıyorum. O nedenle de, yazacağım şey benim için hiç girilmemiş ve yabancı bir alan değilse, yazarken bir yolculuk yapamayacaksam, oradan kendim için bir bilgi çıkaramayacak ve kendimi ayakta tutacak bir bilgiyle çıkıp gelemeyeceksem, o süreçte hiç de hevesli olmam.

Zuhur edebiyatı

Yabancı bir nesne derken şunu anlatmaya çalışıyorum: Hani masallar vardır, Kafdağı’nın arkasında altın bülbul vardır. Masalda üç kardeş vardır. O sihirli kuşu getirecek olan, aklın gitme dediği yere giden kardeştir. Bir kuru yol, bir yarı bataklık yol, bir de tamamen bataklık bir yol vardır. Masallardaki en gidilmeyecek yere giden o küçük çocuk, altın bülbulü getirir. Ben öyle gidilmeyecek yere gitmek,

en büyüğü kitabı getirmek arzusuyla yazmaya başlamış biriyim ve bu arzu hep diri kaldı içimde.

Elime kitabı aldığımda –öykü, roman– onun nereden getirildiğine bakarım; içindeki o yabancı enerjiyi sezerim. Bir kitabı yazmak için gerekli olan enerjinin nasıl, nereden getirildiğini garip biçimde sezebilirim. Eğer bir kitap beni çarşı pazar dolaştıracaksa, kitabı kapatırım ve, “Kendim giderim çarşı pazara!” derim. Eğer getirilen, Kafdağı’nın ardındaki sihirli bülbul gibi sihirli bir şey değilse, o zaman çok ilgilenmem. Kendimi okumak zorunda da hissetmem, kitabı hemen elimden bırakırım.

Ben belki de, şimdiye kadar yazdığım o kitapları yazabilecek bir çocuk değildim. Edebiyatı bir biçimde, o masallardaki gibi Kafdağı’nın arkasına gizledim, olduğu yerden çaldım. Bir hırsız olduğumu söyleyebilirim bu durumda. Ne yazık ki, yoksullara edebiyat yapma hakkı verilmiyor. Onların sözcüsü olarak da konuşmak istemiyorum, ama o bülbulü koruyan biri olarak, o dilde direndiğim için sıkıntılı ortamlardan uzaklaştım.

Aslında bir kitabı tam da bitirdiğim zaman, o kitabı yazabilecek bilgiye sahip olduğumu hissediyorum. Ama iş işten geçmiş, o kitabı yazmış oluyorum. Kitabı bitirdiğimde, bana kazandırdığı bilgi ve enerjiyle uzun uzun yazdığım ve düşündüğüm konu üzerine konuşabilirim. Örneğin, *Unutma Bahçesi*’ni bitirdiğim zaman, altı saat “unutma” üzerine konuşabilirim. Ama sonra, yeni bir yabancı alana girebilmek için, bütün kitapların bilgisinden yavaş yavaş sıyrılırım. O nedenle, asıl dönüştürücü olanın, aniden peyda olan, zuhur eden olduğuna inanıyorum. Edebiyatımızın da bir simülakr edebiyat değil, bir zuhur edebiyatı olmasını diliyorum. ●

9. Eğitimde Edebiyat Semineri,
5 Mart 2016 Cumartesi günü,
FMV Nişantaşı Işık Ortaokulu'nda!

20. yılını kutlayan Günüşiği Kitaplığı'nın, her branştan ve düzeyden **öğretmenler, kütüphaneciler** ve **eğitim yöneticileri** için düzenlediği seminerlerin dokuzuncusu için **kayıtlar başladı**. FMV Işık Ortaokulu'nun ev sahipliğinde gerçekleşecek seminer, yaratıcı okuma uygulamaları ve usta edebiyatçıların konuşmalarıyla yine dopdolu!

İŞIK ORTAOKULU

Önceki seminerlerin içeriklerine
Keçi e-dergisinden ücretsiz
ulaşabilirsiniz.

keciedebiyat.com

Bilgi için Merve Özcan 0530 280 89 04
Kayıt formuna sitemizden ulaşabilirsiniz.

gunisigikitaligi.com

info@gunisigikitaligi.com | T 0212 212 99 73 | F 0212 217 91 74

facebook.com/gk.gunisigikitaligi | twitter.com/_Gunisigi | [instagram/gunisigi_kitaligi](https://instagram.com/gunisigi_kitaligi)

Bizi kurtaracak olan edebiyattır!

Feyza Hepçilingirler

Yarım asırlık edebiyat yolculuğunun her adımında, Türkçe'nin niteliklerini öven, dilin eksilmesine, yanlış kullanımlarına direnen “dil gönüllüsü” Feyza Hepçilingirler, her yaşta okura dokunan verimiyle hem eğitimci hem yazar dünyasındaki engin deneyimlerini paylaştı.

35 yıldır etkin bir biçimde yazıyorum. İlk şiirim 1966'da yayımlandı. 15-16 yaşlarındaydım ve büyük bir hevesle bir yerlere göndermişim. Ama ben hiçbir zaman onu başlangıç olarak saymıyorum. O ilk şiirden diğer eserlerime kadar uzun bir aralık var.

Benim eserlerim, dil ve edebiyat olmak üzere iki koldan gidiyor. Her ikisini de birbirine karıştırmamaya çalışıyorum, ama bir biçimde karışıyorlar. Son zamanlarda biraz daha dile ağırlık verdim. Yayıncılık ve eğitim dünyamız, Türkçe'nin ne halde olduğunu biliyor zaten. Dilimizde, İngilizce'den gelen sözcükler, kalıplar ve hatta cümlelerle durmaksızın süren bir etkilenme var.

Bir dil nasıl sağlıklı kalır, nasıl hasta hale gelir, nasıl gücünü yitirir? Bunun telaşındayım ben. O nedenle de, ağırlığımı dile verdim. Haliyle, edebiyat kısmı mahzun kaldı bu durumda.

“Senin yazarlığın kaç yazar?”

Geçtiğimiz aylarda kaybettiğim eski kocam –hoş yenisi de yok– karizmatik bir adamdı. Beraber bir yere gittiğimizde, benim yanımda ona, “Yazar mısınız?” diye sorarlardı. O da, “Yok, eşim yazardır,” derdi. Onlar da bana şaşırarak bakarlardı; çünkü hiç kimse benim yazar olduğuma ihtimal vermiyordu. Üstelik, yazar olduğumu belirtmemin gerekli olduğu zamanlarda da ödüm kopuyor! Çünkü adımı ve soyadımı söylediğimde, gelecek cevabı biliyorum: “Hiç duymadım!” Bu şu demek: Ben bile duymadıysam, sen ne yazıyorsun? Senin yazarlığın kaç yazar?

Bazıları da bu gibi durumlarda ayıp olmasın diye, “Ne yazıyorsunuz?” sorusunu soruyorlar. Bu da yanıtlaması zor bir soru. “Ne yazmıyorsun?” diye sorsalar, hemen cevaplarım: Şiir yazmıyorum.

Ama, “Ne yazıyorsun?” diye sorduklarında; öykü, roman, deneme, anı, eleştiri, inceleme yazdığımı söylemem gerek. Hatta 11-12 tane de çocuk kitabım var. “Ne yazıyorsun?” diye sorduklarında kilitlenip kalıyorum ve, “Her işi yaparım abi,” gibi bir tepkim oluyor.

Geride kalan yıllara baktığımda, öğretmenliğim galiba biraz daha ağır bastı. 41 yıl öğretmenlik yaptım, yeni ayrıldım. Ben hep öğretmenliğimi yazarlığımdan, yazarlığımı öğretmenliğimden korumaya çalıştım. En çok da öğretmenliğimi yazarlığımdan korumaya çalıştım.

Ancak dil kitaplarım, zaten ben istesem de, istemesem de öğretici olmak zorundaydı. Onlar aracılığıyla birçok kişiye, daha çok öğretmene ulaştığımı hissediyorum. “Kitaplarınızdan çok faydalandık,” diyorlar. Zaten ben de bu fayda için yazıyorum o kitapları.

En büyük icattır dil!

Öte yandan yüreğim titriyor, edebiyatçılığı da bilsinler istiyorum. Sekiz öykü kitabı yazdım, iki tane de romanım var, denemelerim var. Onları da bilsinler istiyorum. Ama çok da önemi yok; hâlâ benim soyadımı duyduklarında insanlar, “ne kadar uzun”dan fazla bir şey söyleyemiyorsa, kendimi tanıtmak için daha çok yazmam gerek galiba diye hissediyorum.

Öğretmenlik ve yazarlık olmak üzere, önümde iki yol oldu hep. İkisini de birbirine karıştırmamaya çalışıyorum. Ama her ikisinin de çok önemli olduğunu düşünüyorum. Özellikle, öğretmen aracılığıyla çocuklara verilmesi gereken iki zevk var. Birincisi dil zevki, dil beğenisi. Yalnızca Türkçe’yi yazan biri olduğum için sadece onu koruyan, diğer dillere dirsek çeviren biri gibi algılanmak istemem. Her di-

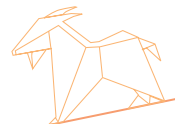
lin, her anadilin ayrı bir önemi var.

Her dil kutsaldır. Çünkü insanların en büyük icadıdır dil. İnsan, daha büyük bir icat başaramadı henüz. O nedenle, öğrencide bir dil sezgisi yaratmak için, kaç yaşında olursa olsun, ona çok güzel örnekler sunmak gerekiyor. Bu noktada eğitimcinin de Milli Eğitim Bakanlığı’na eleştirel gözle bakması gerekiyor. Okullarda okutulan ders kitaplarını zamanım oldukça inceliyorum. Bir dil beğenisi vermekten o kadar uzak ki bu kitaplar.

10 yıl boyunca edebiyat öğretmenliği yaptım, sonraki yıllarda da 15 yıl kadar üniversitede ders verdim. 41 yıllık eğitimcilik hayatımın geri kalanında da, dershanelerde öğretmenlik yaptım. Yani her yaşta öğrenciyle bir araya gelme şansım oldu. Onlarda gördüğüm en büyük –giderek de artan– eksiklik, okumaktan kaçmaları, okumayı büyük bir külfet gibi görmeleri. Genç öğretmenlerin bunu daha büyük bir çabayla önlemesi gerek.

Güvenli bir toplum için edebiyat

“Ben hiç kitap okumadım,” diyen öğrencim oldu benim. Yıldız Teknik Üniversitesi gibi, bileğinin ve aklının gücüyle girebileceği bir üniversiteye gelmişti, ama bunu söyleyebiliyordu. “Aferin!” demek gerekiyor... İnsan üniversiteye kadar gelip de, kendini kitaptan koruyabilmişse, önemli bir çaba göstermiş demektir. İşte bunun önlenmesi için, daha büyük bir çaba göstermesi gerekiyor öğretmenlerin. Çünkü artık dijital ortamlar da var. İnsanlar, özellikle de gençler ellerinde bu cihazlarla dolaşıyorlar. Onları oradan alıp da kitaba yönlendirmek çok zor. Ama kitabın, edebiyatın tadını hissettirmeden de dili sevdirmek çok zor.

Tüm bunlar iç içe geçmiş kavramlar. İnsan edebiyatı severse, dili sever; dili severse, korur; dili koruduğu zaman kendine güveni artar. Asıl yararı da budur. Biz anadilimizi, Türkçe'yi durmaksızın hor görürken, "Türkçe lastik gibi, nereye çekersen oraya gider," dedikçe ne yazık ki, kendimize güvenimizi de yitirdiğimizin farkında olmuyoruz. Oysa diline güvenmeyen insan neye güvenir? (Neye güvendiğimizi ülkenin durumundan görebiliyoruz aslında; kaba kuvvete.)

Dünya şiddetin dünyası olur; toplum, gücü elinde bulunduranın baskısı ve korkusu altında yaşamaya çalışır. Tüm bunlardan kurtulmak adına, edebiyattan başka kurtuluş umudumuz yoktur. Bizi kurtaracak olan edebiyattır.

Çocuklarımıza destek olmak istiyorsak, okumayı onların sevdiği bir uğraş haline getirmemiz gerekiyor. Bunu başaramazsak, gelecekte umudumuz kalmayacak.

Sistem, iyi yetişmiş öğrenci –bilimle uğraşan, kafası bilimsel boyutta da çalışan, matematiğe ağırlık vermiş, doğru düşünmeyi bilen insan yetiştirmek istemiyor. Sistem başka yöne ayarlanmış; iman gücüyle yaşayan, biat eden, susan ve itaat eden insanlar yetiştirmek istiyor. Buna karşı çıkmazsak, sürüleştirmemiz kaçınılmaz olur.

Tüm bunlara karşı çıkabilmek için de, birey olmanın gücünü ve nasıl birey olunacağını çocuklarımıza ve gençlerimize birer yol gösterici olarak öğretmemiz gerekiyor. "Öğretmek" derken, onlara ulaşmanın, onlarla iletişim kurmanın yöntemlerini bulup, onlarla doğru dilde konuşabilmekten söz ediyorum. Her birinin kendine güvenen bireyler olmasını sağlamak gerekiyor. "Herkes kendi kapısının önünü süpürse, her yer tertemiz olur", de-

yişindeki gibi. Herkes kendine güvense, güvenli bir toplum olur.

"Dünya el değiştiriyor."

Böylece korkan, bir yerlere saklanan, korkuyla bekleyen insanlar olmaktan kurtuluruz. Çok söylenen laflar bazen inandırıcılığını yitirir. "Gelecek gençlerindir!" de öyle bir laf, ama gerçek bu. Dünya el değiştiriyor. Oktay Akballar, Tarık Dursun K. lar, Yaşar Kemaller gittiler; gidecekler, biz de gideceğiz. Kim kalacak geriye? Çocuk olanlar kalacak, dünya onların!

Onları iyi yetiştirmek, yazarlar, yayıncılar ve öğretmenler için büyük bir ödev. Kutsal bir uğraşın içindeyiz. Öğretmeden dinletmek, anlatmadan sevdirmek gibi birtakım yolları bularak, onlara ulaşmanın müthiş coşkusunu da yaşamak zorundayız. Bu coşku, bizlere de yaşama sevinci verecektir. Ben hâlâ, bir yerlere gelmiş, kendini kanıtlamış, profesör olmuş öğrencilerimi gördükçe, onların başarısıyla gururlanıyorum. Bugün bu başarılarla nasıl gururlanıyorsak, çocuklarımızın ve öğrencilerimizin başarısıyla yarın da gururlanabilmek için, bir an önce işbaşı yapmamız gerekiyor. ●

2 Saniye

Her 2 saniyede bir kitabı,
yeni bir okuyucuyla
buluşturuyoruz.

kitapla buluşmanın en kolay yolu

kitapyurdu.com

[f](https://www.facebook.com/kitapyurducom) [t](https://www.instagram.com/kitapyurducom) [y](https://www.youtube.com/kitapyurducom) /kitapyurducom

Çevirmenlik, yazar olma simülasyonudur!

Kutlukhan Kutlu

Fantastik edebiyatın önemli eserlerini dilimize kazandıran, “Harry Potter” dizisinin çevirmenlerinden, sinema yazarı Kutlukhan Kutlu, çevirmenin edebiyat yayıncılığındaki rolüne ve sorumluluğuna dikkat çekti.

“Dili Döndürme Sanatı” başlığında, bir çevirmenin başına bela olabilecek her şeyi görebiliriz; öte yandan, yayıncılık sektörünün üzerinde yükseldiği değerleri de anlayabiliriz. Edebiyat yayıncısının işi, her şeyden evvel mecazdır. Yakınlarda, *Metaforlar, Hayat, Anlam ve Dil* adında bir kitap okudum. Çevirmeni Yavuz Gökhan Demir, metaforların aslında ne olduğunu bilimsel ve sosyal açıdan incelediği, çok güzel bir önsöz yazmış kitaba. Metaforların beşeri bilimlerde, giderek sosyal, hatta bilimsel gerçeklikleri kurduğumuz malzemeler haline geldiğini belirtiyor. Bu demektir ki, gerçekliğimizi metaforlarla inşa ediyoruz. Buna nörologlar onay verdiğinde şaşırtıcı olabilir, ama bizim gibi edebiyatla uğraşan insanların bu sonuca varması çok doğal. Aramızda hangi yazar, gerçekliği metaforla inşa etmiyor ki?

Çevirmen olarak bizim işimiz de, işte bu metaforlarla inşa edilen gerçeklikleri

alıp, bir anlamda yapıbozumuna uğrattıp, onlara yeni uygun karşılıklar bulmak, bir anlamda o gerçekliği yeniden inşa etmek. Bundandır ki çeviri, yeniden inşa etme, yeniden kurgulama sürecidir. Bundan yola çıkarak, şöyle cüretkâr bir talepte bulunacağım: Çevirmenin eserde sahiplik iddia edebileceğini düşünüyorum. Bunun çok basit göstergeleri vardır. Yayıncılar içinde, bastığı edebi eserlerin üzerine çevirmenin de adını yazan kim varsa çok önemli. Çevirmenin adını yazmayanların da bu kararlarını yeniden gözden geçirmesi gerekir.

“Dili döndürme sanatı”

Ben küçükken, tüm aile fertleri dilini yuvarlayabiliyordu. Bense yapamadığım için, “Dilimi sizin gibi yuvarlayamıyorum, ama ileride çok güzel döndüreceğim,” demiştim. Gerçekten, dil benim için çok küçük yaştan itibaren bir ilham kaynağı oldu. Hem kelimelerimizi, hem de dü-

şünmemizi doğrudan etkiliyor. Ne kadar çok dil bilirsek, o kadar çok kültürün kavramlarına aşina oluyoruz. Bildiğimiz dillerle zenginleşiyoruz; kendimizi o dille gerçekleştiriyor ve inşa ediyoruz.

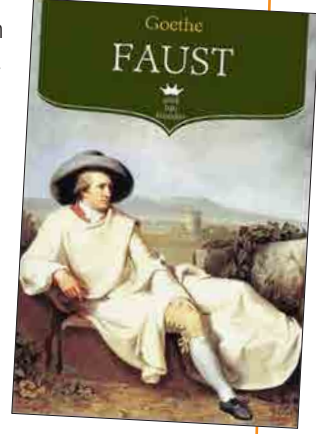
Yıllar sonra çeviri yaptığım dile dönüp baktığımda, beni büyük oranda etkileyen şeyin, çocukluğumda okuduğum kitaplar olduğunu gördüm. Fark ettim ki, çocukluğumda okuduğum Agatha Christie polisiyelerinde, Hercule Poirot ve Miss Marple nasıl konuşuyorsa, ben de çeviri yaparken içgüdüsel bir şekilde o ifade biçimlerine uzanıyorum. Çünkü o karakterler ve konuşmalar, bir yerlerde benim temel ifade biçimlerimi oluşturmuşlar. Bu nedenle, çevirinin yalnızca insanların dillerini kullanma alışkanlıklarını değil; çocuklukta dil ve okuma merakı oluşurken, kişiliğin oluşumunu da etkilediğini düşünüyorum.

Okuduğum romanda, Sherlock Holmes, Dr. Watson'a dönüp "Kuzum Watson," ya da "Azizim Watson," diyorsa; bunun beni "Sevgili Watson," diyen bir çeviriyi okuyan halimden daha farklı bir insan yaptığını düşünüyorum. Çünkü, bu kavramlar kafamda belli kültürlere denk gelmeye başlıyor. Çeviriden önce, "Bir metin nedir, bir yazar ne yapar?" gibi noktalara da bakmalıyız.

Hangi Faust?

Öykü, acaba yazarın dışında bir varlık mıdır? Örneğin; Marslılar'ın dünyayı istila etmesini, sonra da dünyadaki basit bir virüse yenik düşmelerini ve istilalarının anlamsızca yarıda kalmasını anlatan bir öykü fikri olsa... Bu fikir farklı yazarlara verilse, hepsi de farklı kurgulayacaktır. Ama temel meselemiz, hikâyenin nasıl kurgulanacağıyla bitmiyor. Yazarlara, kurulması gereken olay örgüsünü ve tüm senaryoyu verseniz de, her biri bam-

başka çağrışımlar ve duygulanımlar yatacağıdır. Bunun pek çok örneği var. Örneğin, Alman efsanelerinden *Faust*'un Christopher Marlowe tarafından 16. yüzyılda yazılan uyarlama oyununa ve yine aynı efsaneden çıkan, Goethe'nin yeri göğü inleyen, romantik edebiyatta başyapıt olan *Faust*'una bakalım. İkisi de aynı öyküyü anlatırlar, ama bambaşka yerlere giderler ve bambaşka şeylere dokunurlar. Ve bundandır ki, Goethe'nin kahramanının özlemleri, Marlowe'un kahramanının özlemlerinden farklıdır. Bu farklılık, olayların başkallığının yanı sıra sözcük seçimiyle de oluşmuştur.

Bir yazar kelimelerini seçerken, bilerek ya da bilmeyerek, onu yazar yapan özün ve birikimin güdülendirmesiyle ortaya bir doku çıkarır. Sevdığınız bir yazar, bazen bir trajedi, bazen bir casusluk öyküsü, bazen de bir aşkı anlatabilir. Ve okur olarak siz, o yazarda tam olarak neyi, niçin sevdiğinizi belirtmezsiniz. Çünkü bu, yazarın kurduğu dille okuru beslemesi anlamına gelir. Yazarın kurduğu dil dünyası, sizin insan olarak kendi karakterinizi biçimlendirmenize ve zenginleştirmenize belli bir katkıda bulunur. Çevirmen olarak bizim işimiz de, metnin zenginliğini yitirmesine izin vermeden, bu zenginliği yeni bir dilde olabildiğince ortaya dökebilmeaktır.

Çevirmen, öncelikle yazarın kullandığı ifadeleri çevirmekle sorumludur. Sonra da terimleri... Daha geniş bir açıdan bakarsak, çevirmen, kitabın duygusunu, hatta sürükleyiciliğini ayakta tutmakla meşguldür. İngilizce'de çok okunan kitaplar için *page turner* diye bir deyiş vardır. Türkçe çevirisi (yani kötü çevirisi), "sayfa çevirtiren" olabilir. Yazar kitabı öyle bir yazar ki, elinizden bırakamazsınız. Türkçe'de bu tabirin iyi çevirisi de şöyledir: Elinizden bırakamadığınız kitap...

Cümlelerin polisiyesi

Peki, yazarın hangi özelliği bunu sağlar? En temel anlamıyla, bir sayfada yazanlar, diğer sayfadakileri merak ettirmeli. Bir yazarın anlattığı şey, cümleden cümleye de okuru merak ettirebilir. Nasıl olur bu? İngilizce'deki cümle kurulumunda; özne, yüklem, arkasından nesne, sonra da eylemi açıklayan ve süsleyen cümleler gelir.

Türkçe'de ise, yüklemeleri sona atılan bir kurgu kullanıyoruz. Basit gibi görünebilir, ama çevirilerde tırnak içinde konuşmayı verip, arkasından devrik bir "dedi Holmes, Watson'a," cümlesi kullanma nedenimiz, yazarların kendi dillerinde cümle içinde yarattığı gerilimi, çeviride de yaşatabilmek, ayakta tutabilmek istediğimizdir. Bu nedenle, "Holmes, Watson'a 'Ama onu geçen sokakta gördüm, ayaklarının altı kırmızıya boyanmıştı,' dedi", gibi bir cümle kurmuyoruz. Önce cümleyi, sonra söyleyeni koyuyoruz.

Bir bakıma, çevirmenler olarak, İngilizce sözdizimini taklit ediyoruz. Sürükleyici kitaplar yazan, özellikle *bestseller* dediğimiz çoksatanları yazanlar, gerilimi ayakta tutmak adına bu yapıyı kendi lehlerine kullanırlar. Çevirmen de, o cümleyi düz dizdiğinde tüm gerilimin gideceğini bilir. Ben buna, cümlelerin polisiyesi diyorum. Yani her kitabın kendi polisiyesi, kendi merak ettiriciliği vardır.

Peki, çevirmen neyi tercih edecek? Estetik açıdan sadakati tercih edip cümlelerin düz kurulmasını mı, yoksa cümlelerin polisiyesine ve gerilimine sadık kalmayı mı tercih edeceğiz? Çevirmen olarak her gün yaptığımız pek çok seçimden biri. Ama bu seçimleri istikrarlı olarak yanlış yaparsanız, bir kitabın okurda bıraktığı duygulanımı ve keyfi, doğrudan etkileyebilirsiniz.

Bir yazar metnini; birikimi, olmuşluğu, yazarlığı ve insani tecrübesiyle yaratır. "Harry Potter"ı ele alalım. J. K. Rowling adında bir yazar, hayatında gayet kötü bir dönem geçirirken ve hiçbir şeye dair umudu yokken, oturup bambaşka bir dünyaya geçen çocuğun hikâyesini yazıyor. Aslında bir anlamda o çocuğun ümidinin, yazarın ümidini yansıttığını düşünebiliriz. Yazar, kitabında yarı acı, yarı tatlı, ümitle dolu, ama büyük acılarla da dolu ve çocuk kitaplarında görülemeyecek kadar sert birtakım trajedilerin de yaşandığı umut dolu bir dünya kuruyor.

Dil üretebilmek...

Bazı yazarlar bazı eserlerini, ancak bazı dönemlerinde verebilirler. Yazarlıkta olgunluk dönemi diye bir şey vardır. Örneğin Borges, yıllarca öykü yazdığını, ama *Kum Kitabı*'nı ustalık zamanında yazdığını, yazarlığının en başından beri yazmak istediği kitap olduğunu söyler. Aynı şey, çevirmenler için de geçerli. Bazı çevirilere hazır değildir. Birikimimiz hazır değildir. Örneğin, "Harry Potter"ın çevirisine çok genç yaşta katıldım. Roman çevirmeni olarak ilk ciddi deneyimimdi.

Normalde, benim pek çok açıdan "Harry Potter"a hazır olmamam gerekiyordu. Fakat hazırdım; çünkü Rowling'in düşünsel olarak geçtiği yolların önemli bir kısmından geçmiş, onun ilham aldığı öykülerin birçoğunu okumuş ve onun düşündüğü

tipte öyküler üzerine ben de düşünmüş-tüm. Dolayısıyla, göndermelerini doğal-lıkla yakalayabilecek noktadaydım.

Çevirmenlik, salt çeviriyi aldıktan son-ra üzerinde uygulanan çalışma değildir; çevirmenin kendi üzerinde yaptığı çalış-ma, yani hayatını nasıl yaşadığı, o ese-rin önemli bir kısmıdır. Nasıl ki bir yaza-rın hayatı, ortaya çıkardığı eserin önemli bir kısmıysa, bazı çevirileri de bazı ya-zarlar yapabilir.

Hepimiz yapamayacağımız klasik çevi-rileri örnek verebiliriz. Örneğin, İngiliz-ce'nin "Everest tepelerinden biri" James Joyce'un *Ulysses*'idir. Çoğu insanın çar-pıp geri döndüğü, çok zor bir çeviridir. Ama bunların hayat tecrübesiyle ilgisi yoktur belki de, dil üretebilmekle ilgisi vardır. Yani yaratıcılıkla...

Çeviri, şifre çözme işi değildir. Böyle bir anlayış, tamamen matematiksel bir şey-dir ve yoruma açık değildir. Kişinin dışın-dadır. *Google Translate* gibi bir canava-ra, sevdiğiniz bir yazardan, sevdiğiniz bir cümleyi yerleştirin ve Türkçe'ye çevi-rin; nasıl felaket bir şey ortaya çıkacağı-nı göreceksiniz. O yazarı, o haliyle oku-mak ister misiniz?

Bu tür *on-line* çeviri makinelerinin vere-ceği pek çok kelime karşılığı var. Ama o karşılıklar arasında sizin neyi seçece-ğinizi sezginiz, edebiyatsever okur ola-rak nasıl bir birikiminiz olduğu ve yaratı-cılığınız belirler.

Yazar damarı

Bu noktada yaratıcılığa fazla kapılmak gi-bi bir tehlike de var. Bence çevirmenlik en iyi, içinde yazar damarını bulduğu-nuzda yapılabilir, ama o yazar dama-rında fazla ileri de gidebiliyorsunuz. Bu konuda sizin sağlam bir freniniz var: ya-

yıneviniz, en önce de editörünüz. Çevir-men olarak, arkamda iyi bir editör oldu-ğunu hissettiğimde yaratmak konusunda her zaman kendimi cesur hissederim. Böylece serbest uçuşla bir sürü yaratım çıkarırım. Editör devreye girer ve der ki: "Ben şunu beğendim, şurada iyi gidiyor-sun, şu çizgide aynen devam et." Dola-yısıyla, bu süreç benim yazarı okumam-dan, yazar gibi düşünmemden, editörün benim gibi düşünmesine kadar varır.

Böylece, edebiyat için son zamanlarda çokça söylenen şey gerçekleşir: "Edebi-yat başkası olma simülasyonudur." Ben, "yazar olma" simülasyonuna girerim; ya-zar, "karakter olma" simülasyonuna girer; editör, "ben ve yazar olma" simülasyonu-na girer. En son okura gelir iş ve o da, bu birçok insanın beyninin etkileşiminden ortaya çıkmış, damıtılmış, mümkünse do-ğal bir dille ortaya konmuş eserin keyfini çıkarır. Dolayısıyla da çeviri, aslında bir-çok zihnin ortak yaratımı olan bir şeydir ve bu ortak yaratım, okurun kendi yaratı-cılık sürecini tetikler.

Biz eğer çevirmen olarak yaptığımız işin önemine inanıyorsak, insanların düşün-sel dünyasına doğrudan etki edebilece-ğimiz ve çocukların gelişiminde pay sa-hibi olabileceğimiz gerçeğiyle yüzleşmeli ve bu sorumluluğu almalı, bu sorumlulu-ğu aldığımızı da yayınevlerine iletmeliyiz. Onlar da bizden kendimizi geliştirmiş, bu birikimi sağlamış, bu karşılığı verebile-cek yeterlilikte insanlar olmamızı talep edebilmeli. ●

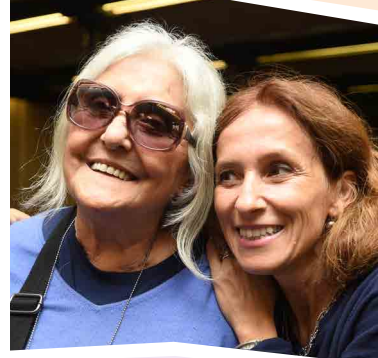

Ne dediler?

5. Zeynep Cemali Edebiyat Günü, Ekim 2015

“Bir dostluğu anlatıyor bu konferans!”

Usta edebiyatçılar, yayıncılar, çevirmenler, editörler, kütüphaneciler ve yayıncılık sektörüne emek veren pek çok katılımcı 5. Zeynep Cemali Edebiyat Günü'nde bir araya geldi. Keçi, bu edebiyat dolu konferansın katılımcılarının güne ilişkin duygularını paylaşıyor.

“Bütün edebiyatçıların yılda bir kere de olsa –ki bu konferans ilk ve tektir– bir araya gelmemiz beni çok mutlu kılıyor. İşlenen konular da öyle. Ama her şeyden önce, birbirimizi görmemiz, bir şeyler aktarmamız, bu birliktelik bir şölen gibi. **Gülten Dayıoğlu, yazar**

“Edebiyat, aslında hem dilin estetikleştirilmesi hem de insan beğenisinin zarifleştirilmesi, inceltmesidir. Bu etkinliklerin tümü de buna kalıcı biçimde hizmet ediyor. **Prof. Dr. Onur Bilge Kula, Hacettepe Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü**

“Burada olmak benim için çok keyifli. Edebiyata dair çok doyurucu bir toplanma olmasıyla birlikte, edebiyattaki dostlarımla ve Güneşli Kitaplığı ailesiyle olmak beni çok mutlu ediyor. **Leyla Ruhan Okyay, yazar**

“Bu kötüye giden günlerde, gerçekten bir ışık aslında Güneşli Kitaplığı. Edebiyat üzerine düşünmek ve söz söylemek adına, birçok alandan insanı bir araya getirmesi adına çok önemli bir konferans. **Şafak Pala, Bursa Nilüfer Kütüphanesi Müdürü**

“Zeynep Cemali'yle tanışamadım, aynı döneme denk gelemedim. Ama nedense bir ruh birliği hissediyorum onunla. Onu hep anmak istiyorum ben de. Bu konferans bir vefa örneğinin yanı sıra edebiyat adına da yapılan çok güzel ve özenli bir çalışmadır. **Hacer Kılçioğlu, yazar**

“Müthiş, olağanüstü bir heyecan hissettiriyor burada olmak. Yazar arkadaşlarımızla ve her an ihtiyacımız olan yayıncılarla buluşma olanağı sağlıyor bize. Bunun heyecanı ve telaşı var.

Feyza Hepçilingirler, yazar

“Benim için her şeyden önce yayıncılık ortamında olmak çok özel. Çünkü çocukluğumdan beri en büyük sevgim olan kitaplarla büyüdüm. Dolayısıyla yayıncılarla bir araya geldiğim zaman kendimi o kitapların arasında hissediyorum. Çeviri üzerine konuşmak da özel bir duygu. Çünkü biz çevirmenler görünmez oluyoruz genelde. Çeviri meselesi üzerine bir şeyler söylemek çok güzel benim için.

Kutlukhan Kutlu, çevirmen

“Her yıl geldiğim, sabahdan akşama edebiyatla dolu geçen, beni besleyen bir konferans. Konuşmacılar çok iyi isimler. Benim okuru olduğum ve burada görme şansı bulduğum isimler. Yayıncılıkla ilgili pek çok konuyu dinliyorum ve kendime pay çıkarıyorum. Bu nedenle, kendim için besleyici olduğunu düşünüyorum.

İrem Uşar, yazar

“Zeynep Cemali benim için çok şey ifade ediyor. Güneşli Kitaplığı'nın ilk yazarları arasında sayılırım ben de, genç edebiyatta özellikle. Zeynep Hanım'la da dostluğumuz o zamanlar başladı. Dolayısıyla onun adını taşıyan bir konferans ve öykü yarışması çok anlamlı. Elbette ki, bunun ötesinde benim için edebiyatla ilgili hızlandırılmış bir program. Bu konferans sayesinde her yıl için farklı boyutları hakkında pek çok şey öğreniyoruz. Bu kadar güzel insanla bir arada bulunmak için başka bir fırsatımız yok.

Tolga Gümüşay, yazar

“Edebiyatımıza apayrı bir soluk getiren, yayıncılığın hiç tartışılmayan başlıklarının didik didik tartışıldığı bir konferans.

Sevim Ak, yazar

“Bütün yayıncıları ve kültür dünyasını bir araya getiren, birbirimizle konuşmamızı, farklı fikirlerimizi dinleyip tartışabilmemizi sağlayan bir konferans. Sektörün ana meselelerini konuşurken, yine bu sektöre emek verenleri, yaratıcılarını, kullanıcılarını ve ticaretini yapanları bir araya getiriyor. Daha yumuşak konuşmamızı, bir dostluğu anlatıyor bu konferans benim için.

Kenan Kocatürk, yayıncı, dağıtımçı

“Hayatımızı edebiyatla beslemek zorundayız. Özgüveni ve umudu artıran, halen güzelliklerin olduğunu insana duyumsatan bir konferans.

Prof. Dr. Bülent Yılmaz, Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

Bir Blog Macerası: *İnsan Kendine De İyi Gelir*

34. Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı kapsamında, yazar Ahmet Büke, usta eleştirmen, yazar Semih Gümüş'le "Bir Blog Macerası: *İnsan Kendine De İyi Gelir*" başlıklı sohbette bir araya geldi.

Çağdaş edebiyatımızın öykü anlatıcısı Ahmet Büke, *Mevzumuz Derin*'in ardından ON8'deki ikinci kitabı olan *İnsan Kendine De İyi Gelir* ile okurlarıyla buluşmuştu. Büke, 34. İstanbul Kitap Fuarı kapsamında 14 Kasım'da düzenlenen söyleşide, usta eleştirmen, yazar Semih Gümüş'ün sorularını cevapladı ve edebiyatseverlerle bir araya geldi.

Ahmet Büke'nin ON8 Blog'da bir yıl boyunca öyküler yazdığı köşesi Sosyal Ayrıntılar Ansiklopedisi'nin sadece konu itibarıyla ilginç olmadığını, yaratıcı bir öykü dizisinin adı olması nedeniyle de özgün bir çalışma olduğunu belirten Semih Gümüş, öykünün gündelik hayatın hızını yakalayabilecek bir tür olarak görüldüğünü hatırlattı. Buna rağmen her öykü yazarının, bir yıl boyunca her hafta öykü yazacak böylesi bir verimi yakalayamadığını belirten Gümüş, blog köşesi fikrinin nasıl ortaya çıktığını sorarak söyleşiye başladı.

Üniversitede aynı yurtlarda kalan, aynı öğrenci derneklerinde mücadele eden bir arkadaş grubu içinde, daha çok internet üzerinde öyküler yazdığını belirten Ahmet Büke, "Arkadaşlarım bana haber vermeden, öykülerimi Adam Öykü'ye, Semih Abi'ye (Gümüş) göndermişler. O zamanlar hepimizin taptığı, öykünün ma-bedi gibi bir dergiydi bizim için. Benim

düzenli öykü yazmamda, öykücü olmaya karar vermemde çok önemli bir duraktır öykümün orada yayımlanması," diyerek, Adam Öykü'nün kendisi için öneminden söz etti.

Sosyal Ayrıntılar Ansiklopedisi fikrinin, 1999-2000 yıllarında blog mecralarının henüz yeni yeni açıldığı zamanlarda, arkadaş grubundaki bir blog yayınıyla başladığını belirten Büke, "Orada hayatla ilgili istediğimiz hikâyeyi, herkesin önemsemediği, ama bizler için önemli olan ansiklopedik bilgileri yazıyorduk," açıklamasını yaptı.

"Bir mahalle güzellemesi değil."

"*İnsan Kendine De İyi Gelir*'deki mahalle İzmir'de, ama karakterlerinin yarattığı atmosferle, adeta bir Cennet Mahallesi," diyen Semih Gümüş, yazarın karakter kurgusunda nereden, nasıl ilham aldığı sordu.

Kitaptakilerin Türkiye'nin herhangi bir mahallesinde, 70-80'li yıllarda yaşanabilecek hikâyeler olduğunu ve İzmir'i sadece bir fon olarak kullandığını belirten Büke, "Hemen hepsi çocukluğumdan gelen gerçek karakterler. Arap Hatçam Teyze bizim komşumuzdu. Büyükdedesi

hacca giden biri; oradan köle olarak almış, azad etmiş ve buraya getirip evlendirmiş sevabına. Hatçam Teyze o damardan gelen biriydi. Bakkal Nihat da öyle, çocukluğumdaki gerçek karakterlerdendi. Hem iyi hem kötüyü içinde barındıran, koşullara göre davranan insanlar,” dedi.

Ahmet Büke, blog yazılarından oluşan son kitabı *İnsan Kendine De İyi Gelir*'e ilişkin, okurlarından nasıl bir beklentisi olduğuna yönelik soruya, “Bu kitap bir mahalle güzelleme değil. Umarım böyle algılanmaz. Bir mahallenin aslında ne kadar tekinsiz olabileceğini, değişimle sürekli çatışma içinde olan karakterleri anlatıyor,” cevabını verdi.

Semih Gümüş, kitapta gündelik hikâyeler anlatılırken, beklenmedik bir şekilde, ortaya çıkan gerçeküstü durumların öyküleri daha hoş hale getirdiğine dikkat çekti.

Büke, büyüdüğü coğrafya gereği, gerçeküstü anılara çokça alışkın olduğunu, bu nedenle öykülerinde rahatlıkla kullanabildiğini şu cümlelerle vurguladı: “Galiba bunun çocukluk yıllarımla bir ilgisi var, gerçeküstü bir hali vardı çocukluğumun. Mesela annem, ‘Ne güzel biz gezip dolaşıyoruz, ama bahçemizdeki ağda burada doğdu, öldü ve hep burada,’ derdi. Dedem her sene gidip zeytinleri topladıktan sonra, ailedeki her kuşağı doyurduğu için zeytinlerle helalleşirdi.”

Dünyaya dair söz söylemek

Dijital bir ortamda öykü yazmanın farkına da değinen Büke, kuşak itibarıyla basılı kitabın yok olmasına razı olamayacağını, tüm gününü tabletlerle geçiren yeni kuşağın kitabı algılayışının daha farklı olduğunu, dolayısıyla internet teknolojisinde içerik üretmenin de kaçınılmaz olacağını belirtti.

Ahmet Büke, söyleşinin soru-cevap bölümünde, yöneltilen “yazmaya başlama ve yazarlık motivasyonu”na ilişkin soruya ise şu cevabı verdi: “Çocukken babamın kitaplarından bir kısmını okuyarak başladığımı, pek de bir şey anlamadığımı hatırlıyorum. Sekiz yaşındaydım ve ilk okuduğum kitap, Şevket Süreyya Aydemir’in *Suyu Arayan Adam*’ıydı. Kitabı bitirdikten sonra, babama dönüp, ‘Baba iyi de burada kimse suyu aramıyor ki,’ dediğimi hatırlıyorum. O da bana, ‘Zamanını harcama, büyüyünce anlarsın,’ demişti. Okumayı seviyor, çok merak ediyordum. Ama yazma fikri aklımın ucundan geçmemiştir; arkadaş çevremi iteklemesiyle ve yine onların sayesinde öykülerimin *Adam Öykü*’de yayımlanmasıyla birlikte yazarlık özgüvenim de geldi.”

Politik bir kuşaktan geldiğini, dünyada bir şeyleri değiştirmeye kafayı takmış gençlerden biri olduğunu anlatan Büke, “Politik mücadele, o zamanlar dünyayı değiştirmenin araçlarından biriydi. Sonradan üniversite bitince, 90’lı yıllarda bunun koşulları değişti. Dünyaya dair bir söz söylemek ve bir değişim mümkünse, onun nasıl bir parçası olabilirim diye kafa yorarken aklıma edebiyat geldi. Kendimi yeniden gerçekleştirmenin bir koşulu oldu edebiyat,” cümleleriyle edebiyata yönelme hikâyesini özetledi. ●

20.yıl

#benim için

#zceg5
#edebiyatta20yıl

GÜNIŞIĞI KİTAPLIĞI 20.yıl

Kadir Has Üniversitesi'ndeki konferansın fuayesinde, edebiyat yayıncılığında 20. yılını kutlayan Günişiği Kitaplığı'nın önemli sanatçılarının imzasını taşıyan illüstrasyon panosu "Benim İçin Günişiği Kitaplığı"nda gün boyunca çektirilen fotoğraflar, renkli paylaşımlara neden oldu.

ejderhaca konuşmaktır!

...dır çitir
...edir!

edebiyata davettir!

el ele okunan
kitaplardır!

barış odalarıdır!

için

çıtır çıtır
felsefedir!

el ele okunan
kitaplardır!

soğuktan korkmayan
tek kuştur!

“Dil aslında hayattır!”

Karin Karakaşlı

Çağdaş edebiyatımızın ödüllü kalemlerinden Karin Karakaşlı, her yaş için iki anadilde yazan, okuyan, düşünen ve eğitim veren bir edebiyatçı olarak okumanın ve yazmanın olanaklarını, olanaksızlıklarını ve koşullarını tartışıyor.

Edebiyata tapıyorum elbette, ama harflerden önce sesle başlıyor her şey. Herkes sırasını bilmeli. Benim için önce ses var. Annelerimizin ninnilerini hatırlayalım, hiçbir şey yoksa onlar var. Söyleyeceğimiz her şey bittiğinde –ki maalesef bu ülkede fazlasıyla yaşadığımız bir şey bu– “ah” deriz ve aslında kuramadığımız bütün cümleler, o “ah”ın içini doldurur.

Harflerin de şöyle bir ızdırabı var: Onları yan yana getirip bir dil oluşturuyoruz ve bu dili her şey için kullanabiliyoruz. O dilde küfür ediyoruz, alışveriş ediyoruz, hayallerimizi ve rüyalarımızı anlatıyoruz, âşık oluyoruz, sevişiyoruz...

Aynı zamanda dil, bir araç. Ne zaman ki, insan o aracın içinden çıkıp, kendine kutsal bir mekân yaratmaya ve bir edebiyat dili oluşturmaya çalışırsa, bu ikincil bir çaba gerektirir. Bir yazarın edebiyat dili ne kadar yetkin olsa da, kuşkusuz, o dil ilham perileriyle inmez.

İkidilli bir çocukluk...

Ben ikidilli bir çocuk olarak yetiştim; anneannem olmasaydı, anadil denen yolculuk, beni Ermenice'ye doğrudan getirir miydi, bilmiyorum. Çünkü Ermenice ve Kürtçe dediğiniz, Fransızca, Almanca ya da İngilizce'den farklı tınıyor. Ama bu, dillerin kendi suçu değil. Diller de bebeklerin bütün seslere açık olması gibi, son derece aynı doğuyorlar. Onlara giydirilen anlamlar, siyasallaşmaları, esas anlamı dışında her şeyi ifade eder hale gelmeleri, biz insanların, daha doğrusu bilinçli devlet politikalarının ürünüdür.

Tüm bunlardan habersizce, sadece anneannemin dilini konuştum. Evimin bütün dünyam olduğu bir yerde, adı bile konmamış; evin dili. Evin dilini konuşurken, bir yandan da 70'lerde siyah-beyaz televizyonlarda yapılan yarım saatlik yayınları dinliyordum. O yayınlarda konuşulanla, sokaktaki ve evdeki dil farklıydı. Ve pek

tabii, bir çocuğun en iyi yaptığı şey, soru sormaktır. Sorularım başladı: “Yaya, bu ne?” dedim; “Türkçe,” dedi. “Benimki?” diye sordum; “O Ermenice,” dedi.

İşte o zaman bir şeyler parçalanmaya başlıyor. Çocukluğu, o yekpare mutlu zamanlarımızın bir şekilde parçalandığı halimiz olarak tanımlıyorum. Haliyle bazı ülkelerin ikidilli çocukları, diğerlerine kıyasla daha çabuk büyüyordur. Çünkü İsviçre’de yetişen çocuğun üç resmi dili vardır, üçünü de okulda öğreniyordur. Kullanım pratiği gereği biri diğerinden önceliklidir. Ama Cenevre’deki bir çocuk Fransızca konuşurken, yanında İtalyanca ve Almanca eğitimi de alıyorsa, onun bu dillere yükleyeceği anlama, Türkiye’de Ermenice - Türkçe ya da Kürtçe - Türkçe örnekleri anlatacak insanların bu dillere yüklediği anlamlar aynı olamaz.

“Sokaktaki dil, evdeki dil...”

Çocuk, mucizevi bir yaratık. İkidilli çocuk ise her şeyi çok çabuk kapan cinsten. Çünkü, sadece Türkçe için ilkokuldan önce özel bir çaba harcanmış olmuyor; Ermenice’ye de aynı çaba harcanıyor. Ermenice, zaten baştan sona çabalı bir hayat demektir. Dil aslında hayattır, ama hayat Ermenice akıyor ki... Hayatını o şekilde akıtamıyorsan, o dil ya hep sıkıcı bir ders konusu olarak ya da kutsayacağın, özel anlamlar yükleyeceğin, ama bunları yaparken bile hayattan kopabileceğin bir şey olarak kalacaktır. Bu anlamda, Türkçe’yi sokakta oynarken, televizyona kulak verirken öğrendim; Ermenice’yi de anneannemden, yani evden...

Kendi varlığını anlatmanın, kendimi daha rahat hissetmenin tek yolu olarak, dile küçük yaşta merak saldım. Sınavlara girerek Avusturya Lisesi’ne gittim. Orada

tek Ermeni çocuk olarak, yeni bir sınıf ortamına girdim. Bir de Yahudi arkadaşım vardı. Dil aile gruplarını merak eder, incelerdim. Türkçe, Ural - Altay’da... Ya Ermenice nereye giriyor diye baktığımda, Hint - Avrupa diline ait olduğunu gördüm; ama sadece cümle yapısıyla. Kürtçe’yi de orada gördüm.

Bir gün, Atatürk İlke ve İlkeleri dersinde öğretmenimiz bize, “Kürtler kart kurt sesini çıkarırlar, o yüzden onlara Kürt denmiştir,” hikâyesini anlattı. “Dil yoktur, o çıkardıkları ses de budur, zaten Kürtçe de yoktur,” açıklamasını duydu kulaklarım. O zamanlar Kürt arkadaşım da yoktu, kimlikli hezeyanlarım falan da. “Olur mu hocam, ben Kürtçe’yi Hint - Avrupa dil grubunda görmüştüm,” dedim. Öğretmenimin bana dehşetle baktığını hatırlıyorum, o derste hangi dilin neye denk geldiğini de...

Arada olma hali...

Anadilimin edebiyat diline evrilmesi için yalıtılmış olmam ya da Ermenice konuşulan Beyrut gibi bir yere gitmem gerekiyordu. Benim öyle lükslerim olmadı; burada mücadele edilmesi gereken çok şey vardı. Dolayısıyla, iki anadilim var. Edebiyat dilim halen Türkçe ve benden doğallıkla Ermenice edebiyat dilini de geliştirmem bekleniyor. Çünkü, benden önceki kuşakta yalnızca 70 yaşlarında bir yazarımız var. İstanbul, bir zamanlar Ermeni edebiyatının, Batı Ermenicesi’nin kültür

beşiğiymen, bugün bir yazar çıkaramıyor. Ondan da kötüsü, eski yazarlarımızın eserlerini okumaktan aciz bir kuşak var.

Yapım gereği ikidilli olduğum için, hep karşılaştırmalı edebiyat denen alanı istiyordum; en yakın bulabildiğim de mütercim tercümanlık oldu. Bugün hâlâ, çevirmen olmayı isteyişim bana mantıklı geliyor. O arada olma hali, çok zenginleştiriyor insanı. Sanıldığına aksine çeviri, yabancı dilleri değil; doğrudan anadili, benim için Türkçe'yi geliştiren bir şey oldu. Kendi dilinize belli bir mesafeden bakıp, düşünmeyi ve ayrıntıyı tadabilir hale gelmeyi mümkün kılıyor. Edebiyat dilimin oluşmasında, mütercim tercümanlık sayesinde Türkçe'nin o tınısını kavramanın büyük etkisi oldu.

Bu aradalık hali benim için çok şey ifade ediyor, belki de aidiyeti. Hatta ben İstanbul'u da öyle yaşıyorum. İstanbul, vapur olarak tanımladığım bir şehirdir. Yerle gökyüzü arasında, geçmişle gelecek arasında, çıktığım iskeleyle varacağım durak arasında gibi.

"Ermeni" sözcüğüne yüklenen anlamlara bakılırsa fazla olumlu şeyler gel-

meyecektir akıllara. Bazı kuşaklarımızın Ermeni arkadaşları, komşularıyla yaşama şansı vardı. Pek çok bilgi çocuklara aktarılmadığı için, kaçınılmaz olarak, Ermenistan'dan çıkıp gelen enteresan insanlarmış gibi bile algılanabiliyor. Anadolu'nun en köklü halklarından biri olduğu bilgisi verilmiyor. Özellikle bu alanda, Türkçe ile Ermenice'yi birbirine yakınlaştıran, Ermeni edebiyatını ve dolayısıyla bu toprağın bütün birikimini Türkiye'ye sunmak isteyen Aras Yayıncılık'ın önemli çalışmaları var.

Müfredat, hayat mıdır?

Müfredatın hayat olmadığı bilgisiyle devam etmemiz gereken günlerdiz. Çünkü müfredat sisteme kilitli. Sistem kimi zaman şu ideoloji, kimi zaman bu ideolojidir; ama sonuçta, tekdüze, üniforma gibi insanlar ister. Sistem, herkesin rahat olmasını, soru sormamasını, güdülebilmesini ister. Dolayısıyla, sistemde değişiklik istemek, devrim için direnmek hoş ve büyük işler; ama daha pratikte, sistemde gedikler açmak ve oralardan sızıntılar yaratmak gerek. Sınıf ortamları bunun için inanılmaz, büyüklü alanlar. Tabii öyle kullanmak istersek. Aynı zamanda da çok tahakkümkâr –eğer başka türlü kullanmak istersek.

Bize cesur ve özverili gazeteciler, öğretmenler ve yayıncılar lazım. Sözünü sakınmayan, dediğinin arkasında durabilen, sözüyle eylemi çelişmeyen omurgalı yazarlara ihtiyaç var. Bunlar hepimize sığınak yaratır ve kimliğin kalıplara oturtulmadığı, geçmişte olduğu gibi kapana dönüşmediği zamanlar sağlar. Ben, nefretin ve acının yükünün hafiflediği, bu üç dilin –Ermenice, Kürtçe ve Türkçe– bütün yabancı dillerden daha çok sahiplenildiği ve "hepimizin dili ve bizim canlarımız" denilen bir ülke için çalışmaya devam edeceğim. ●

GÜNIŞİĞİ KİTAPLIĞI

20.yıl

#edebiyatta20yıl

Desen: Huban Korman

“Adalet” için öykü zamanı!

Türkiye genelinde
6, 7 ve 8. sınıf
öğrencilerinin
yoğun ilgi gösterdiği
Zeynep Cemali
Öykü Yarışması
6. yılında! 2016'da
gençler “adalet”
temalı öyküler
yazacaklar.

“Kara gözlerinde şimşekler çakıyordu.”

Zeynep Cemali'nin *Ben, Çınar Ağacı ve Pufböreği* kitabından tema cümlesi.

Öykü yazmanın tek bir sırrı vardır: Olabildiğince
iyi öyküler okumak. Öğrenmek istediğimiz
her şey onların içinde vardır.

Cemil Kavukçu

2016 teması
ADALET

son başvuru
18 MAYIS 2016

SEÇİCİ KURUL

Cemil Kavukçu
Karin Karakaşlı
Nazlı Eray
Yusuf Çotuksöken
Müren Beykan

BAŞVURU

Postayla Güneşiği Kitaplığı Zeynep Cemali Öykü Yarışması
Profilo Plaza, Cemal Sahir Sok. 26/28 B3 Mecidiyeköy 34387 İstanbul

E-postayla yarisma@gunisigikitalpli.com

“Çocukların soruları dünyayı değiştirebilir.”

34. Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı kapsamında, yazar Müge İplikçi, reklamcı ve yazar Tolga Gümüşay, Güneşli Kitaplığı Genel Yayın Yönetmeni ve yazar Mine Soysal, “Her Yaşa Edebiyat” başlıklı panelde bir araya geldiler.

Hem çocuklar, hem gençler, hem de yetişkinler için kitaplar yazan üç yazarı buluşturan, 7 Kasım'daki “Her Yaşa Edebiyat” başlıklı panelin yöneticiliğini yapan Soysal, panelistlerden, önce kişisel yazarlık deneyimlerini anlatmalarını istedi.

Türkiye gibi bir ülkede yaşamının yanı sıra kalem kâğıtla ilgili olmanın, yazar olmak için başlı başına bir çıkış noktası olduğunu belirten yazar Müge İplikçi yazarlık motivasyonunu şöyle vurguladı: “Sanırım yaşamla bir derdim var, kalem ve kâğıtla kurduğum ilişkinin arka planında yaşama kendini oturtma çabası ve biter her kitapta, ‘Yine olmadı, başka bir kitap daha yazmalıyım,’ noktası beni fişekliyor. Çok soru ve sorun var, ama aynı oranda da o soruların cevabını bulma enerjisi var. Edebiyatçı olmak, 2015'in Türkiye'sinde en yapılacak iştir. Biz yazarlara, bir şeyleri tekrar tekrar, hatta yüz defa anlatmak rolü düşüyor. Bu rol, Tanzimat'tan bu yana hepimizin sırtında.”

“Bu karanlık bitecek!”

Yetişkinler için yazan biriyken, çocuklar için yazdığı ilk kitap olan *Uçan Salı*'yla çocuklara da seslenmeye başladığını belirten İplikçi, çocukluk ve gençlik yıllarındaki kitap ve kitap fuarı deneyimini aktardı: “Çocukluk ve gençlik yılları-

mı düşündükçe, 12 Eylül'ü hatırlıyorum. Karanlık, ama gençliğin heyecanını yaşadığımız dönemlerdi. Kitap fuarı Tepebaşı'nda, ilk açıldığında, ‘İşte şimdi değişecek, bu karanlık bitecek! Kitaplar öne geçiyor. Kültür hayatı, bu erozyona uğramış, bu bahtsız coğrafyanın farklı bir noktaya varması için bir adım olacak,’ diye düşünmüştüm. Fuardaki o kalabalık, o otobüs kuyruğunu hatırlatan havasız ortam, bana inanılmaz bir keyif sunmuştu. O gençlik, kitaplarla güzeldi; yazar olacağımı hayal etmekse çok daha güzeldi.”

Genç karakterlerin hikâyelerini işlediği kitaplarıyla tanınan yazar Tolga Gümüşay, her yaş için yazabilmesini edebiyatın doğasına bağladı: “Milan Kundera, ‘Romancı, var oluşun kâşifidir,’ der. Yazarlık da insanın var oluşunu ve şiirselliğini keşfetme süreci, yolculuğudur. Bu yolculukta edebiyat, var oluşumuza neresinden, hangi yaştan, nasıl bakaçığımıza ilişkin bir özgürlük tanıyor. Bu nedenle edebiyat, var oluşu gereği, her yaşa uygundur.”

Yazar Mine Soysal da, her yaşa yazabilmenin yazara etkisini şu sözlerle özetledi: “Çocukluğumu ve ilk gençlik yıllarımı çok hatırlayan biriyim. Yazarken, çalışırken, sürekli, ‘Böyle bir durumda bir ço-

cuk, ergen ya da genç ne düşünür, zihnini nasıl çalıştırır?’ diye düşünüyorum. Zamanında kafasının dikine giden çocuğun, bir gün değişecek olan dünyasını kurma sürecinde, aslında ne gibi kısıtlılıklar, önyargılar, aymazlıklar içinde debelenmekte olduğunu hatırlamak yazarın kalemini çok etkiliyor, hızlandırıyor, bazen de hiçbir şey yazdırmıyor.”

Nasıl bir okur?

Tolga Gümüşay, farklı yaşlara yazan bir yazarın nasıl bir okur düşleyeceğini cevaplarırken, çocuklar ve gençler için yazmadığını, çocuklar ve gençler hakkında yazdığını vurguladı: “Ne okuru ne de yazar olarak kendimi düşünüyorum. Öncelikle karaktere odaklanıyorum, onun gözünden anlamaya çalışıyorum evreni.” Gümüşay, çocuğun metinle özdeşleşmesi için de “onlar hakkında” yazmaya çalıştığını; karşı tarafı düşünmenin, reklamcılıkta işine yaradığını, ancak bu yöntemin edebiyatta büyüü bozabileceğini belirtti.

“Farkındalığımızı artıran bir serüven aslında yazmak,” diyen Mine Soysal, asıl mesleği olan arkeolojiden örnek verdi. Arkeolojide buluntuların çok önemli olduğunu, ama kendisinin buluntu yerine, hep onun anlattığı öyküyü merak eden biri olduğunu söyledi. “Bir insanın kötü ya da iyi olması beni ilgilendirmezdi, neden kötü ya da neden iyi olduğu ilgilendirirdi. Çocukların soruları –eğer sormalarına izin verilirse– yetişkinlerin önyargıyla kurdukları dünyayı değiştirebilir. Öncelik her zaman çocukların isteklerinde, sorularında, hayallerinde ve umutlarında olmalı. Edebiyat eğer bir işe yarayacaksa, önce çocukların ihtiyacını karşılamak zorundadır.”

Okurunu arayan yazarlar listesinde olduğunu söyleyen ve Oğuz Atay’ın, “Ben

buradayım, sen neredesin ey okur!” alıntısını hatırlatan Müge İplikçi, kendi açmazlarından ürkmeyen, kendine iyi davranan, kaybetmekten korkmayan, kendini aşma hayalini içinde barındıran, düşünceyi yaratıcılıkla bütünleştirebilen, hayal etmenin pek çok gerçekle buluşmak anlamına gelebileceğini ve dünyanın katı gerçeklerinin hayallerle değişebileceğini umut eden bir okur beklediğini anlattı.

Okur kimliği ve önyargılar...

Mine Soysal, “Edebiyatı tüketecek bir çocuğun ve gencin okur kimliğini kurabilmesi için, özgürlüklere, özgürce kitapları karıştırmaya, seçimler ve denemeler yapmaya, bazen de yalnız kalmaya ihtiyacı var,” cümleleriyle, yazar kadar çocuk ve genç okurun da sahip olması gereken özgürlüğün altını çizdi.

Panelistler, Soysal’ın, “Çocuk ve gençlik edebiyatı kitaplarını yetişkinlerin okumayacağı yönünde bir önyargı, büyük bir yanılsama var. Oysa çocuk ve gençlik edebiyatı kitapları, küçüklerin de büyüklerin de okuyabilecekleri kitaplar anlamına geliyor. Bu noktada önyargılarımızdan ciddi anlamda geri durmamız, aklımızı değiştirmemiz gerekiyor,” cümlelerinde hemfikir olarak oturumu sonlandırdılar. ●

Yayınevinden okura kitabın satış süreçleri

Kitapçılar, zincir perakende mağazaları ve dijital satış platformlarının yetkilileri, günümüzün koşullarını ve yeni çözümleri enine boyuna tartıştı. Yayıncılık sektörünün deneyimli ismi Kenan Kocatürk'ün yönettiği panelde kitabın, yayınevinden okura dek süren yolculuğunda büyük öneme sahip olan satış ve dağıtım süreci, D&R, Dost Kitabevi ve Kitapyurdu'ndan yetkililerle büyüteç altına alındı.

Kenan Kocatürk: Literatür Yayıncılık'ın kurucusu, Punto Kitap Dağıtım'ın kurucu genel müdürü. 2003-2015 yılları arasında Türkiye Yayıncılar Birliği'nin yönetim kurulunda görev yaptı. Yayıncılık sektöründe engin bir deneyime ve vizyona sahip.

Betül İşeri: Türkiye'nin en büyük perakende mağazalar zinciri D&R'nin kitap satın alma müdürü. 1997 yılından beri aynı bünyede görev yapıyor. 2010'dan bu yana kitap satın alma ve ürün yönetimi süreçlerini yönetiyor; alım, iade, sözleşmeler, kampanya organizasyonları ve veritabanından sorumlu.

Erdal Akalın: Ankara Dost Kitabevi'nin kurucusu. 40 yılı yakın bir süredir başarıyla sürdürdüğü bağımsız kitapçılık faaliyetinin yanı sıra dağıtım ve yayıncı olarak da sektöre emek veriyor. Türkiye Yayıncılar Birliği 2015 Düşünce ve İfade Özgürlüğü Ödülü'ne kitabevi dalında değer görüldü.

Ayça Bayrak: 2011 yılından bu yana Kitapyurdu.com'da dijital iletişim ve reklam danışmanı olarak görev yapıyor. Kadir Has Üniversitesi Yeni Medya Bölümü'nde "Yeni Medya Araçları ve Kullanıcı Deneyimleri" başlıklı yüksek lisans tezini tamamladı.

Kitabın satış süreçlerindeki güncel sorunlar, son verilerin ve örneklerin ışığında tartışıldı.

Türkiye yayıncılık sektörünün güncel durumunu mercek altına yatan Kocatürk, sektörün üretimsel büyüklüğünü ve son yıllardaki gelişimini, alt kırılımları bazında YAYFED'den (Yayımcı Meslek Birlikleri Federasyonu) alınan bandrol verileri ışığında anlattı.

2015 yılının ilk sekiz aylık üretim verileri de ilk kez bu panelde katılımcılarla paylaşıldı. Kocatürk yeni başlık üretiminde dünyada 11. sırada olan Türkiye'de, ISBN verilerine göre, 2015'te 55 bin civarında yeni başlık üretileceğinin öngörüldüğünü belirtti.

Satış pazarı büyüklüğünü 2014 yılı verilerine dayanarak değerlendiren Kocatürk, toptan satış pazarının 3,5 milyar TL, perakende satış pazarının ise 5 milyar TL'ye ulaştığını belirtti. Pazarın gerçek potansiyeline erişmesinin önünde engel oluşturan üç temel sorunun; eğitim yayıncılığında, MEB tarafından doğrudan dağıtımı yapılan ders kitapları; kültür yayıncılığında, korsan; akademik yayıncılıkta ise, adeta ayrı bir sektör haline gelen fotokopi kitap ticareti olduğunu dikkat çekti.

Perakende satışların satış noktalarına dağılımı konusunda, son yıllarda ülkemizde sayıları hızla azalan ve adeta varlıklarını sürdürme mücadelesi veren bağımsız kitabevlerine işaret eden Kocatürk, kısa bir süre önce saldırıya uğrayan Kırşehir Gül Kitabevi'ni de yayıncılık sektörü adına selamladı.

KK: Ülkede bu kadar çok kitap üretilirken, hele kültür yayıncılığında yılda 30 bine yakın yeni başlık üretilirken, işin tanıtım aşaması nasıl yürüyor? Yayıncılar size kitapları nasıl tanıtıyor; neyi iyi, neyi eksik yapıyorlar? Kitabın satış sürecinde her şeyin yolunda gitmesi için, tanıtım anlamında yayıncılar nelere dikkat etmeliler?

Bİ: Üç dört yıl öncesine dek, *on-line* mağazacılığın bugünkü kadar aktif olmadığı dönemlerde, yayıncılardan D&R'ye gelen bültenler başta olmak üzere, tanıtım için yapılan işler yetersiz ve niteliksizdi. Kitaplar bize bültenlerle geliyor. İçinde yayınevi, yazar, sayfa sayısı ve görselini barındıran tanıtım metinleri olduğu için çok değerliler. Tanıtım işlerinin büyük bir kısmı bugün toparlanmış görünüyor, çünkü internetteki kitap mağazalarının doğası bunu gerektiriyor; bilgi yoksa satış olamıyor. Bugün özellikle, eğitim yayıncılığında sıkıntılar devam ediyor. 50 kitabı bir seferde, sadece isim ve barkodla gönderebiliyorlar. Çünkü zaten iyi satıyorlar ve ihtiyaçları yok belki de.

Bir ürünün tanıtım işi hepsini kapsamalı: İsim, yayınevi, yazar, fiyat, barkod, tür, çevirmen, cilt bilgisi... Hatta ağırlığı bile önemli. Kimse ağırlık yazmıyor artık, ama çok önemli. Sonuçta kitapların gönderiminde kargolarla çalışıyoruz ve birtakım ayarlamalar bu bilgiyle yapılıyor. İnternetten alışveriş yapan okurlar için sayfa sayısı, dağıtım tarihi ve görsel gibi içerikler de büyük önem taşıyor.

EA: Tür bilgisinin eksik ya da hatalı olması da gerekiyor. Bazıları kitabın arkası-

Segmentler	ISBN VERİLERİ		BANDROL VERİLERİ	
	Adet	%	Adet	%
EĞİTİM YAYINLARI	10.692	28.81	127.603.167	52.36
Ders kitapları				
Yardımcı ders kitapları				
Sınava hazırlık kitapları				
KÜLTÜR YAYINLARI	22.235	59.92	108.175.255	44.39
Yetişkin kurgu	7.107	19.15	11.472.392	4.71
Yetişkin kurgu dışı	7.266	19.58	41.731.606	17.12
Çocuk ve ilköğretim	5.435	14.65	18.432.534	7.56
İnanç	2.427	6.54	36.538.723	14.99
AKADEMİK YAYINLAR	4.180	11.26	3.005.932	1.23
İTHAL YAYINLAR	-	-	4.904.187	2.01
İngilizce dil öğretim				
Diğer				
TOPLAM	37.107	100.00	243.688.541	100.00

**2015 Kitap
Üretim Verileri
(Ocak-Ağustos)**

Kitabın satış
noktalarına göre
yıllık dağılımlar
(%)

	2012	2013	2014	2015
Zincir mağazalar	38.59	41.03	42.68	46.36
Kitabevleri	48.49	46.01	43.93	39.46
On-line mağazalar	9.54	9.67	10.07	11.43
Marketler	2.44	2.48	2.51	2.45
Diğer	0.94	0.80	0.81	0.30

na, “bilim ve kültür” gibi bir ibare koyuyor, ama bu tür bilgiler, kitabevi personeline yönelik yazılmalı. Böylelikle, personel kitabı doğru rafa koyar, gelen okur da kitabı rahatlıkla bulabilir.

AB: Tür bilgisi dijitalde de çok önemli. İnternet mağazasında, ürünü doğru başlığın altına yerleştirmek gerekiyor ki, pek çok eserin bu konuda eksikliği var; kitapları hangi başlık altına yerleştireceğimiz konusunda güçlük çekiyoruz. Normal bir kitabevinde kitabı yanlış yerleştirdiyseniz, zor da olsa bulunur. Ama dijital ortamda, kitabın sistemde yer alabilmesi için mutlaka bir başlık altına gruplanabilmesi, yani tür bilgisine sahip olması gerekir.

Kitabın rafa çıkabilmesi için...

KK: 2007 yılında kolektif bir akılla kurulan, kuruculuğunu yaptığım dağıtım şirketi Punto Kitap Dağıtım sayesinde yıllardır izliyorum; satın alma sorumlusunun görmesi gereken bilgiler dijital ortamda doğru ulaştırıldığında, işler sağlıklı yürüyor. Zaten barkod denilen ticari tanımlama olmadan da olmuyor. Hatta yayıncılar açısından da iş öyle bir hale geldi ki, uzaktan erişimle dağıtım şirketinde hangi kitaptan kaç adet var, baskısı var mı, satışı ne durumdadır, daha önce satanlar nelerdir gibi birtakım işlemler yapılabiliyor. Üretim rakamlarının yükselişinde, bu gibi sevindirici teknolojik gelişmelerin de etkisi var.

Kitabın rafa çıkabilmesi için, dağıtımçıdan ya da tedarikçiden başka neler beklenmelidir? Mağazaların kitap seçimini, doğru bilginin verilmesi dışında başka neler etkileyebilir?

EA: Öncelikle en büyük eksiklik, ortak, merkezi bir veritabanı çalışmasının bitirilip uygulamaya sokulamamasıdır. Uygulama başlar başlamaz, kitabevlerinin de bu sistemi kullanması için eğitimler yapılmalı.

Bİ: D&R’de bu konu üzerine ciddi biçimde çalışan altı kişilik bir ekibimiz var. Bu sistemin eksikliğini kendi içimizde de hissediyoruz. Standartların net olmaması gibi pek çok sıkıntı nedeniyle bizim de çok işimize yarayacaktır bu sistem.

Öte yandan, depolardaki stoklarla ilgili, siparişlerimizin karşılanamamasıyla ilgili de çok ciddi sıkıntılarımız var. Bütün satışın düzenli olarak işlemesi için, aktif ya da pasif, bir ürünün düzenli olarak bulunduğu ya da bulunmadığı bilgisinin bize geçilmesi gerekiyor. Hızlı ve eksiksiz sevkiyat yapılması adına, hem *on-line* hem *off-line* mağazacılık için önemli bir bilgi bu. Sipariş yayınevine bugün geçildiğinde, yarın gelmesini bekliyoruz; gelmeyenler için de bilgi verilmesini rica ediyoruz.

KK: Bir de tek dağıtımçı prensibiyle çalışan ve teknolojileri iyi kullanan firmalar var. Onlarla yapılan işlerle ve doğrudan

yayıncılarla yaptığınız işlere baktığınızda ne fark var?

Bi: Dağıtımda, örneğin Punto'nun çok ciddi bir sistemi ve yatırımı var ki, bizim açımızdan da pek çok artısı söz konusu. Ama, sadece Punto ile çalışmıyoruz; Çağaloğlu'nda orta ölçekli birçok dağıtım-cı ve yayıncının ulaşamadığı yerler var. Bu dağıtımçıların stokları belli değil, genellikle kitabı rafta bulursa gönderiyor, bulamazsa gönderemiyor. Teknolojiyi kullananlar var, ama halen tükenmezka-lemle barkod yazıp, fatura gönderenler de var. İnternet çağının hızında, bunlar maalesef satışa doğrudan negatif yan-sıyor. Bir kitabın baskısı yoksa ya da ye-niden basılacaksa, bu bize belirtilmeli. Tedarikçilerden ve yayınevlerinden en büyük beklentimiz bu yönde.

ciysa, o zaman pazarlama ajansları dev-reye giriyor ve ürünlerin tanımını yapıyor; ama ticari kararları yine yayınevi veriyor. Bizdeki tabloda, büyük yayınevlerinin da-ğıtımçıya ihtiyacı yok, ama orta ve küçük ölçekli yayınevlerinin en büyük sorunu dağıtımçıyla çalışmamaları.

EA: Birinci örnekteki modelin başarısı or-tada. Dost Kitabevi olarak, Ankara'da ol-mamıza rağmen, ertesi gün sipariş ek-siksiz geliyor. Sistem oturmuş durumda.

AB: Kitapyurdu'nun, dijitalde buna bul-duğu çözüm biraz daha farklı. Kitapların müşteriye teslim süresini ikiye ayırdık: te-min ve teslim süresi. Temin süresi, da-ğıtımçıdan bize ortalama kaç günde ulaş-a-cağı bilgisi; teslim süresi ise, biz kargoya verdikten sonra okura kaç günde ulaştı-

EA: Siparişin geç ya da eksik gelmesi-nin altında, dağıtımçıların kitapları tam olarak bulunduramaması yatıyor. Bu da yayınevi ve dağıtımçı ilişkisindeki asıl sorun ki, ayrı bir tartışmanın konusu.

Tanıtım, siparişi nasıl etkiler?

KK: Batı'da her yayınevinin tek bir da-ğıtım-cısı var ve yayınevi, bütün satış ve pazarlama faaliyetlerini kendisi yapıyor. Bu dağıtımçı, yayınevinin siparişlerini zamanında teslim etmek için birtakım al-goritmalar kullanarak, yayınevi stoklarını tutarak ürünü ulaştırıyor. Küçük bir yayın-

ğının bilgisi. *On-line* mağazamızdan si-pariş veren okur, bu iki teslim süresini görüyor ve iki sayıyı toplayarak, kitabın eline geçeceği günü tahmin edebiliyor. Böylece, hayal kırıklığının ya da "sipariş verdim, ama daha gelmedi" gerginliğinin önüne geçiyoruz.

Aynı gün temin edilen çok fazla kitap var, ama bunların çoğu satışa yeni çıkmış kitaplar. Betül Hanım'ın işaret ettiği stok bilgisi problemi bu anlamda kritik. Bazen stok yetersizliği nedeniyle, temin süresi beş güne çıkabiliyor. Ama okurun, "sa-tışı yok" diye gördüğü ve sayfamızda işaretleyebileceği, "satışa çıkınca haber

ver” seçeneği, kitabı bir ay sonra bile temin etmemize olanak tanıyor.

KK: Diyelim ki, yayınevi her şeyi mükemmel yaptı ve yeni bir kitabın tanıtım bültenini size gönderdi. Örneğin, Dost Kitabevi böyle bir durumda tanıtım bülteninden nasıl yararlanıyor? Kitapların kaç adet alınacağına neye göre karar veriyorsunuz?

EA: Merkez mağaza dışında altı mağaza var, ama onlar ilk siparişe karışmazlar; merkez verir siparişi. Merkez şubemizde iki danışmanımız var. Danışman bölümümüz, sosyal bilimler ve genel edebiyat ağırlıklı. Danışmanlar, uzun yıllardır bu işte çalışan, ciddi kitap okuru arkadaşlar. Bülteni ellerine aldıklarında gereken ipucunu yakalıyorlar ve ona göre sipariş adedini belirliyorlar.

Bu noktada çok ince davranmak gerekmiyor, çünkü kitap satılmazsa iade edilebiliyor, satılırsa da bir gün sonra ek stok geliyor. Yani ilk gün verilen sipariş sayısı hiçbir şey ifade etmiyor.

Bir kitabı tasarlarırken...

KK: Diyelim ki, bir inceleme-araştırma kitabından 60 adet sipariş verdiniz; bunun mağazalar açısından bir dağılım farkı vardır herhalde. Örneğin, Karanfil mağazanıza başka miktarda mı gidiyor?

EA: Karanfil başka bir vaka zaten, oraya yüksek stoklu gelir her kitap. Çayyolu'ndaki şubemiz iki numaradır, oraya beş gidiyor, diğerlerine de ikişer üçer.

KK: Peki, her kitabı sipariş ediyor musunuz? Eğitim yayınları da olsa...

EA: “Bu da rafa girmez artık!” denecek bir özelliği yoksa her kitap sipariş edilir. Biz karar veremeyiz, biz yeni yayınlar bölümüne koyarız ve okur karar verir o kitabın kalıp kalmayacağına... Kitap muhakkak bütün şubelere gider, ama hiç satılmamışsa zamanla şubelerden çekilir.

Bİ: D&R mağazalarına sipariş verirken, en çok yazara önem veriyorum. Yazarın önceki kitapları önemli. Tür de önemli. Romantik bir roman için başka adetler, çocuk bölümü için başka adetler çalışabiliyor. Otomatik sipariş sistemimiz, her gelen kitap için önceki satış verilerini kullanan bir algoritma doğrultusunda dağıtım yapıyor. Algoritma, kitabın türüne ya da temasına bakıyor. Örneğin; “romantik” başlığındaki kitaplar, hangi mağazada kaç sattı? Son altı aydaki verilere bakılıyor ve adet planlaması yapılıyor. Siparişi kişilerden bağımsız olarak sistem ayarlıyor ve sistem, sipariş verilen mağazanın stant kapasitesini ve satış potansiyelini de göz önünde bulunduruyor.

AB: On-line mağazacılıkta mekân sınırlamamız olmadığından şanslıyız. Hiçbir kitabı, “Bu artık satmıyor,” diyerek raftan kaldırma gibi bir sınırlamamız yok. Zaman ve mekândan bağımsız, kitaplar 7/24 raflarımızda duruyor.

KK: Bir kitabevi tasarlanırken, örneğin 500 metrekairelik bir alana kaç başlıklı kitap konulabilir?

EA: 500 metrekaire için 20-25 bin başlıkta kitap alınabilir, ama 30 bin zorlar.

Bİ: Bizim biraz daha az olur, 15 bin civarında olacaktır diye tahmin ediyorum.

KK: Konu çocuk kitaplarına geldiğinde, mağazalarda ayrılan alan yeterli mi sizce? Sadece çocuk kitapları satılan mağazalar düşünüyor musunuz?

Bİ: Trump AVM'de ayrıca D&R Kids mağazamız da var; biri de Suadiye'de. Uygun alan buldukça değerlendirmeyi düşünüyoruz.

EA: Bu, genelde butik kitapçılık başlığı altında mümkün olabiliyor. Londra'da Covent Garden'daki iki katlı bir binada sadece seyahat rehberi ve harita satılıyor. Bir başka yerde sadece sanat kitapları satılıyor. Türkiye'de bu anlamda sınırlıyız ve büyüyen bir kuruluş değiliz. Yeni yerler açarsak düşünebiliriz.

Kayıtlı başlık sayısı ne durumda?

KK: 1996 yılında İdefix kurulurken veriler konusunda büyük sıkıntılar yaşandı; ne kategori, ne de katalog vardı. Özellikle 2010'dan bu yana dijitalde büyük çaba gösteriyor herkes. Peki, dijital platformlarda barındırılan başlıklar açısından bakıldığında, D&R, İdefix ve Kitapyurdu'nun durum nedir?

AB: Şimdiye kadar, büyük çoğunluğu kitap olmak üzere (defter gibi birkaç kırtasiye malzemesi de satılıyor) 283 bin aktif ürün var Kitapyurdu'nda. Kayıtlı olan da da fazladır.

Bİ: Kayıtlı başlık sayımız 250 binin üzerindedir. Ama burada tekrarlar da var, ki sadece kitaptan bahsediyorum. Bir yarıncıdan diğerine geçen kitaplar var örneğin. Şu anda aktif olan, yani ulaşılabilir sayı 120-130 bin civarında. %3-4'ü yabancı yayındır.

KK: Satışlarınız hangi şehirlere öbekleniyor? Kapanan kitapçıların olduğu yerlerde kitap satışları devam ediyor mu, yoksa internetten mi alıyorlar?

Kenan Kocatürk

AB: Kitapyurdu'na 81 ilden de aktif sipariş geliyor. %40 İstanbul, %30 İzmir-Ankara... Kalan %30 diğer illere dağılıyor. En çok sipariş veren beş şehir; İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Kocaeli. En az sipariş verenler; Iğdır, Bayburt, Ardahan, Kilis ve Tunceli. Şimdiye kadar bin adet sipariş gelmiş bu şehirlerden.

Uzunsatan kitaplar

KK: Dijitalden çıkıp, zincir kitabevelerinin mağazalarına bakıldığında; İstanbul %57, Ankara %17, İzmir %5. Bu veri, büyük kentlerde halen Dost ya da D&R'ye gitmek için sokağa çıkanlar bulunduğunu gösteriyor.

İşin ticaretini yapanlar olarak kitapları, çoksatanlar, uzunsatanlar ve rafa konulursa satanlar olarak kategorileştiriyoruz. İnternette böyle bir şey yok. Mağazadaki satışların öbeklenmesi bu sınıflandırmaya göre nasıl?

Bİ: Uzunsatan kitaplar, satışımızın büyük kısmını oluşturuyor. Neredeyse %70

gibi. %30'luk bir bölüm de yeni çıkanlar ve çoksatanlar. Yeni çıkanların satışımdaki oranı çok düşük.

EA: Bizdeyse yeni kitaplar %20 civarında. Çoksatan kitaba, biz "ayın kitabı" diyoruz ve satışımızın %20'si civarında. Bizim satışımızın ana odağı; bir ayda, iki ayda, üç ayda iki üç tane olmak üzere, düzenli satılan kitaplar. Bu kadar çok çeşidi doğru kategoriyle sunmak bizim temel noktamız. Çünkü çok satanlar her yerde var. Esas öbür liste kalıcı. Ana satışımızı, oradan sağlıyoruz.

KK: İnternette satış yapan arkadaşlara sorduğumda, daha çok satışı sağlayanlardan birincisinin fiyat ve kargo gibi hizmetler; ikincisinin, temin hızı; üçüncüsünün de, yazar ve diğer etkenler olduğunu belirtti. Katılır mısınız buna?

Ayça Bayrak

AB: Katılıyorum hepsine. Ama bir başka etken de, dijitalin zaman ve mekândan bağımsızlığı sağlaması. Mobilde inanılmaz bir artış var; insanlar bilgisayarda bile değil artık, telefonda. Dünyada ve Türkiye'de ekonomi mobil alana kaydı. Oradaki ihtiyaçlar bazı talepleri ortaya çıkarıyor. Biz bu talepleri görüyor ve takip ediyor muyuz, mesele bu.

Yayınevi, dağıtımçı ve kitabevi işbirliği

KK: Hem Dost Kitabevi hem D&R için sormak istiyorum. Satışların daha da artırılabilmesi için yayıncılarla işbirliği yaparak geliştirmeye çalıştığınız satış stratejileriniz var mı? Ya da yayıncılara bir öneriniz...

Bİ: Siparişlerin doğru karşılanması satış %20-30 artıracaktır. Bazı yayıncılar bunun çok farkında değil, ama fiziki mağazada internetteki gibi bekleme sürecine girmiyor insanlar. Kitap mağazada yoksa satmıyor. Yeni çıkanlara gösterilen ilgiyi, eski kitaplara da yönlendirmelerini öncelikle rica ediyorum. Çünkü eskilerin yeni çıkandan daha kesin bir satış durumu var.

Öte yandan, satış stratejilerini sürekli değiştiriyoruz, sezon bazında neler yapabiliriz diye sürekli düşünüyoruz ve müşteriye birebir ulaşmaya çalışıyoruz. D&R'nin fiziki mağazalar açısından en büyük riski internet, bağımsız kitabevleri için de öyle. Hem fiyatlar uygun, hem de çok kitap alan insanlar, taşımak istemedikleri için mağazaya gelmiyor. Dönemsel kampanyalarla aşmaya çalışıyoruz bu durumu.

EA: Aslında yapacak çok şey olmadığını düşünüyorum; bizim tarafta yapılması gerekenler yapılıyor. Sadece fiyatın satış ortamına göre değişken olması, ürün açısından tahripkâr oluyor. Sonuçta tekstil ürünü gibi bir şey değil kitap. Azsatatını, çoksatanı olmaz.

Kitap kitaptır, bir kültür ve sanat ürünüdür. Kitaba muamele, buna göre yapılmalı ve satış durumuna göre sınıflandırmamalı. İşin kendi etiği açısından önemli bir nokta. Hele fiyatın çok değişken olması, bu imajı daha da tahrip ediyor. 🍌

2500 Yayınevi ve 160.000 Kitapla
Türkiye'nin En Büyük Kitap Fuarı

FUAR
FİRSATLARI

OKUMA
LİSTELERİ

EN İYİ 50
ROMAN

KARARSIZ
OKUR

ŞAHANE BİR
KİTAP

%25 - %55 İndirim // 17 KASIM - 31 ARALIK

Sanal Kitap Fuarı'nda
Bukoli'yi seçenlere
Teslimat Ücretsiz

World'e özel 100 TL ve üzeri alışverişe %10 Worldpuan.
Üstelik peşin fiyatına 9 taksit!

©2020 World
WORLD

Frankfurt Kitap Fuarı 2015 izlenimleri

Banu Ünal, yayıncı

Dünyanın en önemli kitap fuarlarından biri olan 67. Uluslararası Frankfurt Kitap Fuarı, 14-18 Ekim tarihleri arasında dünya yayıncılığının yoğun katılımıyla gerçekleşti.

Dünyanın dört bir yanından gelen yayıncıların, dağıtımçıların, medya profesyonellerinin, telif ajanslarının yazarlar ve çizgi sanatçıların en önemli buluşma noktası olan Frankfurt Kitap Fuarı'nın direktörü Juergen Boos'a göre 2015, son yıllarda ki en yoğun ve en başarılı fuar oldu.

Yayıncılık sektörünü de kaçınılmaz olarak etkileyen küresel kriz nedeniyle, 2009'dan bu yana profesyonel katılımcı sayısının giderek düştüğü ve yaklaşık %7 oranında azaldığı fuara, bu yıl 140.474 profesyonelin katılması ve bu sayının geçen yılın yalnızca 183 kişi üzerinde olması bile, son altı yıldır süregelen bu düşüşün sonuna gelindiğine ilişkin ümit verici bir gelişme olarak değerlendiriliyor. 2009 yılındaki profesyonel katılımcı sayısı olan 152.530 hâlâ uzak bir hedef.

Frankfurt Kitap Fuarı'nın bloggerlar, dijital platform ve içerik üreticileri gibi farklı sektörel paydaşların katılımıyla yeniden yapılanması, yeni salon düzenlemeleri, iki yıl önce hizmete sokulan *Business Club*'ta ilk kez bu yıl gerçekleştirilen The Markets ve Storydrive gibi konferanslarla B2B toplantılar, organizasyona daha fazla profesyoneli çekmeyi hedefleyen bir dizi önemli değişiklikti.

Fuarın açılışından bir gün önce gerçekleştirilen The Markets – Küresel Yayıncılık Zirvesi'nde, yedi odak ülkeden 69 yayıncı ve uzman, 20 farklı ülkeden gelen 300'ü aşkın katılımcıyla kendi ülkelerindeki yayıncılık sektörüne ilişkin ayrıntılı ve kapsamlı paylaşımlarda bulundular. Zirvenin yedi odak ülkesi, Türkiye, Çin, Almanya, Endonezya, Meksika, Güney Kore ve ABD idi. Zirveye Türkiye'deki çocuk ve gençlik edebiyatıyla ilgili paylaşımlarda bulunmak üzere, Günışığı Kitaplığı da davet edildi.

Önce özgür düşünce

Bu yıl fuarın her zamankinden daha politik bir söylemi vardı. "Koşulsuz ve mutlak biçimde, düşünce ve yayınlama özgürlüğünün yanında olmak" ilkesiyle ortaya konan politik duruşa paralel olarak, fuarın açılış konuşmasını yapmak üzere yazar Salman Rushdie davetliydi. Hem fuar organizatörleri hem de Rushdie, yayıncılı-

ğın, büyük bir endüstri olmanın ötesinde, düşünce özgürlüğünün korunmasındaki temel işlevinin altını çizdiler. Doğallıkla tüm bu özgür düşünce söylemleri, İran Kültür Bakanlığı'nın katılmaktan vazgeçerek fuarı boykot etmesini engelleyemedi. Konuyla ilgili bir basın açıklaması yapan fuar yönetimi, yayıncılığın ve edebiyatın her zaman "sorun yaratıcı" alanlar olduğunu belirterek, edebiyatın temel işlevinin dünyanın hallerini anlatmak ve bize üzerinde düşünmediğimiz kabullerimizi sorgulatmak olduğunu ifade etti.

Fuar yönetimi, bu yıla özel bir diğer politik duruşu da, Suriye'li göçmenlere hafta sonu fuara ücretsiz giriş ve dillerini konuşabilen rehberler eşliğinde özel fuar turları yapma olanağı sağlayarak sergiledi.

Her yıl farklı bir ülkeye odaklanan fuarın bu yılki onur konuğu Endonezya'ydı. Endonezya yayıncılığını temsilen konuşan Rafli L. Sato, hükümetlerinin her yıl milli bütçenin %20'sini eğitime ayırdığını, bunun sonucunda kitap okuma oranlarının da hızla arttığını; Endonezya pazarındaki en büyük gelişim potansiyelinin çocuk kitapları ve çizgi roman alanında bulunduğunu belirtti.

Türkiye, her yıl olduğu gibi bu yıl da fuara Salon 5.0'daki ülke standı ve Salon 3.0'daki çocuk ve gençlik yayınları standıyla katıldı. Fuara Türkiye'den katılan yayınevi temsilcileri bu stantlarda hem kitaplarını sergiledi, hem de birçok ve profesyonel görüşme yaptı.

Yeni illüstrasyon ödülü!

Bu yıl fuarda en çok dikkat çeken eğilim, her yaşa göre hazırlanmış çeşitli boyama kitaplarıydı. Fuar ziyaretçilerinin stantlarda yer alan büyük boyama panolarına ilgisi yoğundu. Business Club'taki konferanslarda bile, salonun bir kenarında

konuslanmış ve konuşmacıların çizimlerini yapan illüstratörler, yayıncılıkta illüstrasyonun giderek metinsel içerik kadar önem kazanmaya başladığının ipuçlarını veriyordu.

İllüstrasyonun yayıncılıkta giderek artan öneminin altını çizen bir diğer gelişme ise, bu yıl açıklanan Küresel İllüstrasyon Ödülü (Global Illustration Award) oldu. Frankfurt Kitap Fuarı ile Uluslararası Bilgi İçeriği Endüstrisi Birliği (ICIA)'nin birlikte düzenledikleri ve 2016'dan itibaren verilmeye başlanacak olan bu uluslararası ödülün bütçesi 30 bin avro olarak açıklandı. 10 üyeden oluşacak uluslararası bir jüri tarafından seçilecek olan illüstratörün kazanacağı ödül tutarı ise 10 bin avro olacak. 2016'dan itibaren her yıl Frankfurt Kitap Fuarı'nda sahibini bulacak olan ödül, dünyanın her yanından basılı ya da dijital her tür mecrada yer alan illüstratörlerin başvurusuna açık olacak. Fuar direktörü Juergen Boos, bu ödülle illüstratörlerin ve yayıncılarının yalnızca çocuk kitaplarında değil, yayıncılık sektörünün genelinde giderek büyüyen etkisini onurlandırmayı hedeflediklerini belirtti.

Elbette fuar, yalnızca profesyonel buluşmalardan ve politikadan ibaret değildi. Fuarın en popüler yıldızları arasında *Bestseller* yazar Charlotte Link ve *A Bimbo Becomes a Mumy* (Bir Fıstık Anne Oluyor) adlı kitabıyla *reality show* yıldızı Daniela Katzenberger de vardı.

Ayrıca kitap fuarı, halka açık olan hafta sonundaki büyük kalabalığının ve favori Japon manga karakterlerinin kostümleriyle dolaşan ziyaretçilerin zihinlerinde renkli ve coşkulu bir edebiyat festivali olarak da yer etti. ●

Geleceğin dijital yayıncılığı

Tuğrul Paşaoğlu

İletişim Yayınları ve Birikim Yayıncılık'ın yöneticilerinden, yayıncılığa uzun yıllar emek veren Tuğrul Paşaoğlu, gelecekte dijital yayıncılığın yönünü belirleyecek olan merkezi kayıt sistemini anlatarak, yayıncılığımızın bu alandaki olanaklarını değerlendirdi.

Elektronik yayıncılıktan, dijital yayıncılıktan, e-kitaptan bahsedeceksek, öncelikle “çoklu ortamda zenginleştirilmiş, web tabanlı, etkileşimli sayısal içerik” olarak çevirebildiğimiz, temelinde böyle bir tanım olan sistemi açıklamalıyız. Dijital yayıncılığın geleceğinde bu sistem var; kiptan söz etmiyoruz.

“Çoklu ortamda zenginleştirilmiş, web tabanlı, etkileşimli sayısal içerik” nedir peki? Elektronik kitap, basılı kitabın taranarak dijitalleştirilmesi ve bir dosyaya yerleştirilip okura iletilmesi değildir. Nesne ya da bir obje değilse, nedir peki?

Zenginleştirilmiş içerik

Çoklu ortam, yani *multimedia*, sadece yazıyı değil, bu yazının içerdiği görüşleri, düşünceleri ifade edecek, onları güçlendirecek içerik, hareketli ve hareket-siz –film ve fotoğraf gibi– görsel ve sesli malzemeleri de kapsamaktadır. “Zen-

ginleştirilmiş” ifadesi de buradan geliyor zaten. Sadece yazının olduğu değil, sesin, işaretlerin, hareketli görüntülerin ve resmin de dahil olduğu bir içeriğin ortaya çıkmasını açıklıyor.

Gelelim “web tabanlı” ifadesine... İlk zamanlarda olduğu gibi, CD üzerine kaydedilmiş ya da *flash* bellekte taşıdığımız ya da internete bağlanıp, kendi makinelerimizdeki sabit sürücülere indirdiğimiz içerikten söz edilmiyor. İnternette bulunan, bulut* gibi bir sürücüde duran içerik...

Sistemin başlığında yer alan “etkileşim” sözcüğü ise interaktif olanı, yani sadece pasif bir alıcı olarak içeriğin alınmadığı, o içerikle etkileşime girilebileceğini de ifade ediyor. Sistemin bu tarafı, özellikle yayıncılığın çocuk edebiyatı kolunda ve eğitim yayıncılığında yaygın olarak kullanılıyor. En başta belirttiğim üzere, yine dijital bir içerik. Bu sistemde, elinizdeki basılı bir kitabın dijital olması, o kitabın

*Bulut: Fotoğraf, müzik, belgeler, video gibi her türlü bilginin, yani dosya şeklinde çalışan her şeyin kaydedilebildiği; bunların daha sonra bilgisayar, telefon, televizyon ya da internet bağlantısına sahip olan diğer cihazlardan kolaylıkla alınabildiği, internet ortamındaki sürücüler.

içindeki makalelerin, paragrafların, resimli yazıların, resimlerin ve hatta içindekilerin de birbirinden ayrı birer içerik olarak kabul edilmesi anlamına geliyor.

E-kitaptan ötesi...

Bu bağlamda, önümüzdeki süreçte dijital yayıncılıktan söz edeceksek, bunun yalnızca e-kitap meselesi olmadığını anlamalıyız. Bahsedilen şey, sayısal bir içerik. Bu içeriğin nasıl oluştuğunu anlatmak için birkaç kavramı açıklamak gerek.

Birincisi; içeriğin üretimi ve okura –yani kullanıcıya– doğru biçimde iletilmesi için öncelikle bir formata sahip olmanız gerekir. Bu hepimizin bildiği bir *Word* belgesi de olabilir, kelime işlem dosyası da olabilir, çoğumuzun kullandığı *PDF* ya da *kindle* cihazının kendi kullandığı format da. Uluslararası Yayıncılar Birliği ve Türkiye Yayıncılar Birliği gibi pek çok yayıncı birliğinin desteklediği EPUB3 formatı da olabilir. İkincisi; tüm bunlar için, bu formatı alıp kullanıcıya okutacak bir yazılıma ihtiyaç var. Üçüncüsü de; *kindle* ya da tabletlerde olduğu gibi okutucu bir donanım, cihaz gerekiyor.

Bunların dışında elbette bir de, bu içeriğin indirilmesine, içeriğe erişiminize aracılık edecek bir uygulama gereksinimi var. Aynı zamanda, bütün bu faaliyetten doğan telif haklarını düzenleyecek, gelirlerin toplanıp doğru biçimde bölüşüldüğü bir uygulamalar dizisine ihtiyaç var.

Merkezi kayıt sistemi

Tüm bu sistemin temelinde, *metadata* dediğim, tanımlama ve sınıflama yapan, yani bir kitabın tedarik zinciri içinde sayfa sayısı, fiyatı, yazarının adı, *ISBN* (International Standard Book Number - Uluslararası Standart Kitap Numarası) gibi verilerini tanımlayan, *identifier* denilen

tanımlayıcılar bulunuyor. Bu tanımlayıcılar, bireysel kullanıcılar kadar, daha büyük ölçüde kurumsal kullanıcılar için de önemli. En çok da kütüphaneciler için. Çünkü tüm bu tanımlayıcılar, sipariş zincirini içten tamamlayan sınıflandırıcılar işlevini de görüyor.

Dijital bir içeriğin kolayca bulunabilmesini sağlayan bir kayıt sistemi olmadan, dijital yayıncılığın gelişmesi de mümkün değildir. Türkiye’de, belki de en önemli eksikliklerimizden biri, bu merkezi kayıt sisteminin olmamasıdır.

Tanımlayıcılar, sınıflandırıcılar ve iletişim protokollerini biraz açıklamalıyız. Tüm yayıncıların bildiği gibi *ISNI* (International Standard Name Identifier - Uluslararası Standart İsim Tanımlayıcı) ve *ISTC* (International Standard Text Code - Uluslararası Standart Metin Kodu) gibi önemli kavramlar var. Merkezi kayıt sistemindeki bu tanımlayıcılar, dünyanın her yerinde yayıncılığa emek veren herkesin, hatta yazarların bile işini kolaylaştırabilir.

Sınıflandırıcılarda bütün eserlerin konu ayrımının yapılması ve “Tema” adıyla tek bir başlık altında toplanması önemli bir gelişmedir. Türkiye Yayıncılar Birliği “Tema”yı Türkçeleştirdi ve yaklaşık 12 bin konu başlığından oluşan bu sistemi yayıncıların hizmetine sunmayı planlıyor. Kütüphanecilerin çok iyi bildiği MARC 21 de, aynı şekilde bir kitabın bulunmasını kolaylaştıran bir başka kütüphaneçilik standardı.

Tüm bu tanımlayıcı ve sınıflandırıcıların çalışabilmesi için de bir dizi iletişim protokolüne ihtiyaç var. Yani bir tür *Esperanto*’ya* ihtiyacımız var. Bu, örneğin bir pazarlama ya da dağıtım şirketinde kullandığınız veritabanıyla yayınevinin ya da internet ortamında toptan satış yapan şirketin veritabanının birbiriyle konuşma-

*Esperanto:

Dünyanın çeşitli halkları arasındaki iletişimi kolaylaştırmak amacıyla yaratılmış bir dil.

şı, bilgi alışverişinde bulunması anlamına geliyor. Bunu sağlayan da, Uluslararası Yayıncılar Birliği tarafından geliştirilen 1998'den beri kullanılan, ONIX (*On-line Information Exchange - Çevrimiçi Bilgi Değişimi*) adı verilen sistemdir. Hangi işletim sistemi, alet ya da veritabanını kullandığınıza bakmaksızın, elinizdeki bilgiyi ve kayıtları paylaşabilmenizi sağlar. Böyle bir altyapı olmadan, sadece dijitalin çalışması değil; Türkiye'de kitapların okurlar tarafından bulunabilmesi ya da iyi bir sipariş tedarik zincirinin işlemesi de mümkün olamaz.

Kültürel kıtlığa sürüklendiğimiz bu dönemde, daha fazla kültür ürününün çıkması ve yaygınlaşabilmesi için böyle bir yapının benimsenmesine ve kullanılmasına daha çok ihtiyaç var. Bu, hem kurumsal kullanıcıların, hem de yayıncılığa emek veren herkesin önünde duran en önemli görevlerden biri. Türkiye'de yayıncılık örgütlerinin öncülüğündeki merkezi veritabanında 90 bine yakın kitap var. Ticari dolaşımda ise, 120 bine yakın kitap var. Bu yapının merkezi bir yerden yönetilmesi, hem dijital hem de basılı kitap alanını oldukça kolaylaştıracaktır.

Dört önemli kavram...

Tüm bu modelin geleceği ve dijital yayıncılığın ülkemizde oturması için dört kavram çok önemli. Öncelikle, dijital yayıncılıkla ilgili bir iş yapacaksanız, gelecekte bir yere bağlanmadan herhangi bir içeriğe erişemeyecek, onu okuyamayacak-

sınız. Yani önümüzde ilk olarak, *on-line* (çevrimiçi) kavramı duruyor.

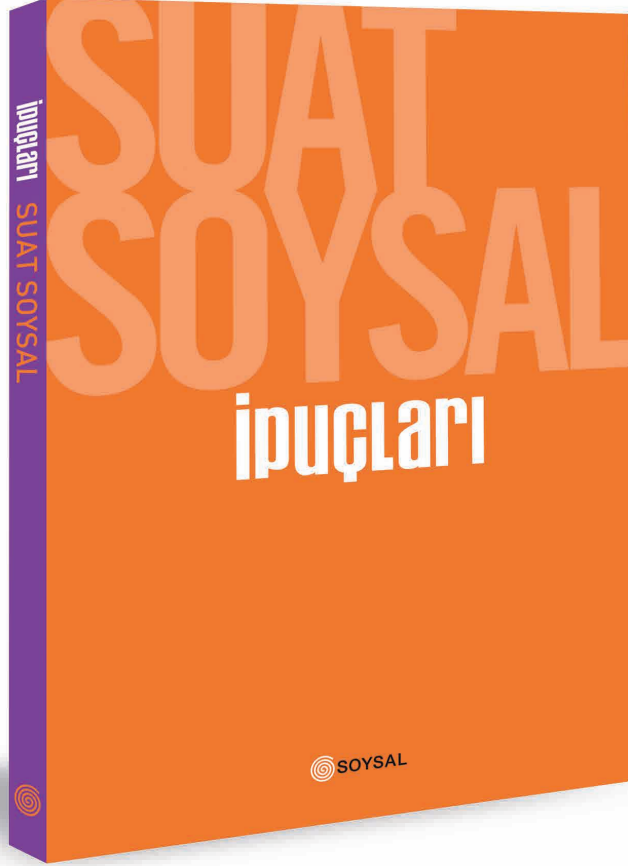
Bu süreçte her şey, "gerçekzamanlı" olacak. Yani internet ortamında müzik dinler gibi bir kitabı alabilecek ve okuyabileceğiz. Kapatıp yeniden açtığımızda, uygulama aracılığı ile kaldığımız yerden okumaya devam edebileceğiz.

Bir diğer önemli kavram ise, içeriğin *stream*, yani "akıtma" yoluyla okura, kullanıcıya ulaşmasıdır. Hiçbir verinin indirilmeyeceği, bir yerlerde saklanmayacağı ve bir şeyler yüklemenin gerek olmadığı bir akıtma sistemi. İnternet ortamında sürekli akan ve isteyen çevrimiçi olup, gerçekzamanlı okuma yapabildiği bir yapı.

Bu dört önemli kavramın, sonuncusu da *subscription*, yani aboneliktir. Kullanıcının kullandığı kadarını ödemesi bir bakıma. Örneğin Kanada'da, telekomla meslek birliklerinin yaptığı bir anlaşma sonucunda, internete bağlanma ücreti 10 dolar ise, beş dolar daha ödemeniz durumunda, ayda 250 bin filme; beş dolar daha verirsiniz 700 müzik parçasına; beş dolar daha verirsiniz 100 bin kitaba erişim sağlayabilirsiniz. Eğer 10 dolar yerine, 25 dolar öderseniz, bütün bunlara bir ay boyunca, tüm aile bireyleri "abonelik" yoluyla erişebiliyor.

Ayda 250 bin film izlenir mi ya da o kadar müzik dinlenir mi, bilemem; ama bu sistem aracılığıyla, eserin hak sahiplerini ilgilendiren bir kayıt altına alınma durumu var. Eserin kaç defa okunduğu, kaç kişi tarafından izlendiği biliniyor ve bu veri, meslek birliklerine raporlanıyor. Bu sistemle, eserin tüm maddi kazancı, telif hakları anlaşmasına göre, doğrudan eser sahiplerinin ve yayıncıların hesaplarına aktarılıyor. Her açıdan son derece adil bir paylaşım vadeden bu sistem, dijital yayıncılığın geleceği açısından önemli. ●

İş dünyası için benzersiz bir esin kaynağı!

Suat Soysal, sektöre yön veren ve gelecek vizyonunu kuran Perakende Günleri'nin 15 yılından öğrendiklerini, çıkarsamalarını ve ipuçlarını, kendini ve şirketini geliştirme yolunda çaba gösteren herkes için anlattı. Türkiye'nin bu en büyük organizasyonunun bugüne dek ağırladığı dünyaca ünlü konuşmacılardan ve ülkemizin önde gelen isimlerinden esinlenmelerini özgün bir yorumla derlediği kitap, iş yaşamından teknolojiye, ekonomiden yaratıcılığa, spordan medyaya, sanattan pazarlamaya pek çok konuya ışık tutuyor.

"İş yaşamında bir sözcükten, bir cümleden, bir örnekten, bir olaydan ilham almayı ve bu esinleri, bambaşka alanlarda yapacağımız uygulamalar için temel taşı kılmayı bazen gözden geçiriyoruz. Perakende Günleri'nin 15. yılında, geride kalan onca yılda sahne alan değerli konuşmacılarımızdan nasıl esinlendiğimi kaleme aldım. Bununla da yetinmedim, onların anlattıklarının hangi alanlara uygulanabileceğini örneklerle anlattım." **Suat Soysal**

Çare çocuk edebiyatı

Elif Doğan

Blogcuanne.com adlı blog sayfasında binlerce yetişkine dillendirici, düşündürücü ve eğitici yazılar ve konular paylaşan Elif Doğan, Keçi'nin dördüncü sayısında konuk yazar olarak yer alıyor. Doğan, bireysel edebiyat yolculuğunu ve çocuklarıyla birlikte okuma deneyimini anlatıyor.

Küçükken az kitap okuyan bir çocuk değildim, ama elinden kitap düşürmeyen bir kitapkurdu da değildim hani... Çok sevdiğim kitapları bir nefeste bitirirdim, ancak eline geçirdiği her şeyi okuyanlardan hiç olmadım. Babamın yazları sayfa başına para teklif ederek bana gazete okutmaya çalıştığını –ve işe yaramadığını– çok iyi hatırlıyorum.

Lisedeyken edebiyata özel bir ilgim yoktu. Edebiyat öğretmenimi çok sevişim bile, dersleri sıkıcı bulmamı engelleyememişti. Ne de olsa, akıllı bir karış havadaki gençlere –eğer temelleri yoksa– hele de geleneksel yöntemlerle edebiyatı sevdirmek kolay değildi. Evimizde edebiyat birikimi vardı, zengin sayılabilecek bir de kütüphanemiz. Ancak annem de babam da bana kitap okumazlardı. Öyle bir alışkanlık yoktu o zamanlarda. Oysa çocukla edebiyatı, edebiyatla çocuğu tanıştırmak; çocuğu bir nevi deryanın içine atmak gerekiyordu. Bunun da çok basit bir yolu vardı: Kitap okumayı eğlenceli bir hale getirmek. Bu da kitapları daha çok küçük yaştan itibaren, hayatın bir parçası yapmakla gerçekleştirilebilirdi.

Çocuklarıma kitap okumaya başladığımda, onların kitapkurdu ya da edebiyatsever olmaları değildi niyetim. Çocuk kitabı okumanın, onlarla vakit geçirmek için iyi, kolay, eğlenceli bir yol olacağını düşünmüştüm sadece. Bana açacağı kapıları hiç hesaba katmadan...

Bir taze anne...

İlk oğlumu kucağıma alıp ilk kitabını okumaya başladığımda henüz üç aylıktı. P. D. Eastman'ın *Are You My Mother* (Benim Annem Sen misin?) isimli kitabı, yumurtadan çıktığı sırada ona yemek bulmaya giden annesini arayan, yavru bir kuşun hikâyesini anlatıyordu. Elbette, henüz başını yeni tutmayı öğrenmiş bir bebek olan oğlum, kitabı başından sonuna dinliyor, hikâyeyi takip etmiyordu. Bir taze annenin, bebeğine okuması için çok romantik bir kitaptı ve benim için de bu kadarı yeterliydi.

Oğlumun yaşı ilerledikçe, kitabı daha da dahil ettim gündelik hayatımıza... Dişlerinin çıkmaya başladığı dönemde, dişetlerini bez kitaplarla kaşıdı. Banyo yapar-

ken su fişkirtan oyuncakların yanı sıra ıslanabilir kitapların sayfalarını çevirdi. Dışarı çıktığımız zamanlarda oyuncakların yanında kitapları da aldık yanıma, çünkü onlar da bir insanın –bebek de olsa– güzel vakit geçirmesini sağlar. İkinci oğlum doğduğunda da kitap rutinimizi korumaya çalıştık.

Çok oyuncu bir anne olmadım hiç. Benim çocuklarımla vakit geçirme anlayışım, onlarla dışarı çıkıp parka bahçeye gitmek ve evde olduğumuz zamanlarda birlikte kitap okumak, yapboz gibi sakın ve planlı oyunlar oynamak ya da çocuklarımı ev işlerine dahil etmektir. Bulaşık makinesini yerleştirdiğim sırada, onların tencere tavayla konser vermesini dinlemek gibi.

Çocuklarıma kitap okudukça, sadece onlara kitap okumayı değil, kendime de çocuk kitapları okumayı ne kadar sevdiğimi fark ettim. Çok klişe bir tabirle “bizim zamanımızda böyle kitaplar yoktu” çünkü.

Çocukluğuma dair resimli kitap deyince, bir “Ayşegül” serisi geliyor aklıma, bir de çizgi romanlar... Doğan Kardeşler, Milliyet Çocuklar o zamanın hazineleriydi belki, ama birlikte okunacak, okulöncesi-ne hitap eden resimli kitaplarla asıl kendi ebeveynliğimde tanıştım ben...

“Öğrenmek” deyince...

Sonraları için içine bir de blog eklendi. Bloğumda her hafta kendi kitaplığımızdaki bir kitabı tanıtmaya başladım. Beğendiğim –ya da beğenmediğim– kitapları diğer annelerle ve babalarla paylaşmaktı niyetim. Nihayetinde ben bir kitap eleştirmeni değil; çocuklarına ve çocuklarıyla kitap okumayı seven bir anne, çocuk kitaplarından öğrenecek birçok şey bulan bir yetişkinim.

Çocuk kitaplarından öğrenecek şeyler demişken, çocuklara bir şeyler öğretmek gayesiyle yola çıkan didaktik kitaplara da bir alerji geliştirdim. Neticede, anne tarafım bazı konuları başkalarının üzerinden (buna kitaplar da dahil) anlatmayı kolay bulsa da, hikâyeyi eğlenceli olmaktan çıkaracak kadar mesaj yüklü kitaplara mesafeliyim.

Taşa işlenen nakış gibi...

Başım sıkıştığında aradığım soruların yanıtını, en azından yalnız olmadığımı hissimi de bulabiliyorum çocuk edebiyatında.

Okuldaki sıkıcı ve kısır din bilgisi dersinden kafası karışan çocuğuma, ahlâkın ne olduğunu ve ne olmadığını “Çıtır Çıtır Felsefe” dizisiyle anlatabiliyor; ölen köpeğimize ne olduğunu soran oğluma, ölen kedisi Barney’nin toprağın altından ağaçları büyüttüğünü fark eden çocuğun hikâyesi olan *The Tenth Good Thing About Barney*’i (*Barney Hakkındaki Onuncu İyi Şey*) okuyor; goril bile olsa, her anneden öğrenilecek bir şey olduğunu *Benim Annem Bir Goril*’le (*Apstjaernen*) keşfediyorum.

Çocuklarıma kitap okuyarak, bilmiyorum ileride devam eder mi? Büyükbabamın bir sözü varmış; “Çocuklukta kazanılan alışkanlıklar, taşla işlenen nakış gibidir,” dermiş. Eğer öyle olursa ne âlâ... Olmazsa da bunca kitap dolusu eğlence yanımıza kâr kalacak, sefamız olmuş olacak.

Sanırım çocuklarıma kitap okuyarak, biraz kendi ihtiyacımı tatmin ediyor, adeta geçmişin eksikliğini kapatıyorum. Evet, çocuk kitabı okumayı çok seviyorum. En az kendi çocuklarıma okumayı sevdiğim kadar, içimdeki çocuğa okumayı da seviyorum. ●

Cesaretin uzun yolu

Müge İplikçi

Başta kadın hakları olmak üzere pek çok toplumsal konuya ilişkin gazete yazıları ve romanlarıyla sevilen, çağdaş edebiyatımızın önemli kalemlerinden Müge İplikçi, 5. Zeynep Cemali Edebiyat Günü ve Zeynep Cemali Öykü Yarışması'nın 2015'teki ödüllü öykücülerine ilişkin izlenimlerini paylaştı.

"Cesaretin bazen tek başına işe yaramadığını, takım çalışmasını, empati duygusunu, kişilerin kendi doğrularının kendi bakış açılarıyla şekillendiğini ve elbette asıl doğrunun eninde sonunda kendini göstereceğini anlatmaya çalıştım."

Yukarıdaki satırlar, 2015 Zeynep Cemali Öykü Yarışması'nın birincisi Ezgi Akar'a ait. Ezgi henüz 7. sınıf öğrencisi, ancak hem yukarıda alıntılanmış satırlarıyla hem de öyküsüyle şu an yaşamakta olduğumuz bunaltılı dönemi anlamamakta direnen nice "yetişkine" taş çıkarıyor.

Bu öyküde, önyargıların insanları nereye savurduğu ve aslında "doğru" diye nitelendirdiklerimizin ne kadar göreceli olduğu anlatılıyor. Ezgi, öyküsünde küçüklerin dünyasını aktarıyor bize. Ancak dikkatli bakarsak, bunun asıl büyüklerin dünyasını şekillendiren bir "takıntı" olduğunu da hatırlamamız mümkün hale geliyor.

Duyguların ifade edilmek yerine "ima" edilme yoluyla aktarıldığı bizim gibi coğrafyalarda bu, "çifte kavrulmuş" bir yaşam

karnesi anlamına geliyor. Daha doğrusu, yaşam karşısında sınıfta kalma karnesi! Önyargılar ve önyargılarla gelen takıntılı dünya görüşlerinin varlığı o çıkmaz sokak. Sonra bu takıntılardan yeni önyargıların doğması... Bu kısır döngüyü nasıl aşabileceğimizi çok başarılı aktarıyor Ezgi. Gerçekte cesaretin, kendini ve o yavan dünyanın içindekileri aşmak olduğunu söylüyor bize.

Cesaret, yazabilmektir!

Ezgi'yi içtenlikle kutluyorum. Yarışmada ikinci olan Bengisu Belen'i ve üçüncü Cem Demir'i de elbette. Dahası, böyle si zorlu bir zamandan geçerken, yazmayı kendine amaç edinen tüm gençlerimizi de... Sözcüklerin tılsımına inandıkları ve o sözcüklerle yeni yaşam eşiklerine uzmanmanın mümkün olduğunu bizlere sundukları için.

Nihayetinde yaşam bir yarış değildir (hemen her alanda böyleymiş gibi dayatılsa da); bizlere kalansa, cümlelerin yarattığı derinlikler ve bu derinliklerde yüzebilme cesaretini göze alabilmektir.

Günüşiği Kitaplığı tarafından düzenlenen ve Kadir Has Üniversitesi'nde gerçekleşen 5. Zeynep Cemali Edebiyat Günü'nde, bu yıl yarışma sonuçlarının dışında yoğun bir program vardı. Türkiye'nin birçok yerinden gelen eğitimcilerin ve öğrencilerin varlığını hissetmek bile, içimi bir kez daha, bambaşka bir umutla kapladı.

Son derece kapsamlı bir akışı olan programın açılış konuşmasını Feyza Hepçilingirler, kapanışını ise Latife Tekin yaptı.

Düşünceyi ve yaratıcılığı esas almak...

İyi bir sanat eserinin insanlara değil, doğaya ait olduğunu ifade eden Tekin, neden ve nasıl yazdığını şu sözlerle açıkladı: "Yoksulların sessizliğini dile çeviriyorum. Kendimi simülakr olarak değil, zuhur olarak görüyorum." Tekin'i, Bodrum'daki Gümüşlük Akademisi'nde sade varlığıyla tanıyan biri olarak, bu sözler bende bambaşka çağrışımlar uyandırdı. Oradaki çalışmalar sırasında ki sohbetlerimizi, edebiyatın ve kadın olmanın doğayla kurduğu bağa denk düşününce güzel yaz akşamlarını hatırladım.

Yazar olarak itelendiğimiz kuyulardan yine sözcüklere tutunarak kurtulabilme umuduna inanmak istedim. Bu umudun diri tutulması için bu sisli ve isli yolda yazmaktan başka bir yolumuz olmadığını düşündüm. Sonra gencecik kalemiyle Ezgi'nin cesaret sözleri, içimi bir kez daha ferahlattı: "Asıl doğru, eninde sonunda kendini gösterir!"

Programın sonunda Türkiye'nin hemen her yerinden yarışmaya katılan gençler ödülleri aldı. Buluşmadaki yoğun katılımı görmek, edebiyat yayıncılığı konusunda yapılacak ne kadar çok işimizin olduğunu gözler önüne seriyor; edebiyatın, dev adımlarla yok oluşa doğru itirildiğimiz bir ülkede hâlâ kendine dair bir sesi olduğunu ve (tuhaf bir çelişkiyle) hep de olacağını müjdeliyordu.

Bu müjde, benim gibi bir umut fukarasına şimdilik yetti, ama buradan özellikle Türkiye'deki bütün üniversitelere seslenmeyi bir borç biliyorum: Lütfen, edebiyat buluşmalarını, kitap şenliklerini öğrencilerinizden esirgemeyin. Dahası bu buluşmaları yaparken, lütfen "düşünce" ve "yaratıcılığı" esas alın. Unutmamanızda da fayda var: İktidarlar gelir geçer. ●

5. Zeynep Cemali Edebiyat Günü'nde
Müren Beykan, Müge İplikçi, Necati Tosuner.

Zeynep Cemali Öykü Yarışması 2015 sonuçları...

Müren Beykan

Zeynep Cemali Öykü Yarışması Proje Başkanı ve
Günüşiği Kitaplığı Yayın Yönetmeni Müren Beykan,
beş yıldır düzenlenen yarışmanın 2015 sonuçlarını
değerlendiriyor, genç kalemlerin öykülerinden
yansıyan ülke panoramasına dikkat çekiyor.

Zeynep Cemali Öykü Yarışması, ülkemizin dört yanındaki gençlerin sözcük sözcük ördükleri öykülerini bir araya getiriyor. Bizlerin yüreğine şifa olmayı, yarınlara umudumuzu pekiştirmeyi sürdürüyor. Bu yıl 700'ü aşkın öykü ulaştı Günüşiği Kitaplığı'na.

Her şeyden önce, bu yıl hayallerimize yaklaşmış, duyurular için harcadığımız büyük emeğin sonucunu almış olduğumuzu paylaşmalıyım: Devlet okullarından katılım, özel okulları yakaladı artık. Milli Eğitim Bakanlığı'nın desteğiyle Anadolu'daki devlet okullarına da duyurularımız ulaşıyor. Hatta, üç ödüllümüz de devlet okullarından çıkıp geldi bu yıl.

Özel bir sevincimiz daha var: En sonunda, okumayı yazmayı seven, hele hele Zeynep Cemali okumayı sevdiğini sonradan öğrendiğimiz bir delikanlı da öyküsüyle dikkat çekip, ödüllüler arasına girmeyi başardı. Ancak ne yazık ki, bu

yıl da "cesaret" öyküsü yazan kız öğrenciler, delikanlıların dört katıydı yine. Oranı olumlu yönde değiştirmek için, sevgili öğretmenlerimizin edebiyatı, yazmayı, okumayı sevdirmeye çabasında daha yaratıcı olacaklarına inanıyorum.

Cesaret, kahramanlık mıdır?

Kimi öğrenci, cesareti kahramanlıkla eş görmüş, hem de büyük büyük kahramanlıklarla. Kimi öğrenci de, cesaretsizlikle korkaklığı birbirine bağlamış. Görülen o ki, kocaman kahramanlıklar yere göğe konamazken, korkaklık gençler arasında fena halde olumsuz bir özellik, kişilik zafı olarak değerlendiriliyor. Aslında "koca koca" cesaretlerden söz edilmesi değil beklediğimiz; yaşamlarımızda her gün küçük küçük cesaretler gerektiğini, bazen bir adımın, bir özür dilemenin ya da teşekkürün aslında ne büyük bir cesaret olduğunu fark etsinler istemiştik.

Öte yandan, akran zorbalığı ve dışlanma gibi önemli gençlik sorunları, özellikle İstanbul ve İzmir gibi büyük kentlerden gelen öykülerde ciddi oranda yer almıştı.

Azımsanmayacak kadar fazla öyküde baba, uzak durulan aile büyüğü rolü üstlenmiş. Korkulan, çekinilen kişi o. Çoğunlukla sözü bile edilmiyor ya da evden uzakta olduğu belirtiliyor. Babalar hakkındaki bu tutum da düşündürdü bizi: Neden anne her durumda sığınılacak limanken, babaya bunca mesafeli çocuklar? Erkekler tarafından kötü yönetilen bir toplumda yaşamanın da genç yüreklerdeki yansıması olabilir mi bu sonuç?

Çocuklarımız ne yazık ki, toplumun belli kesimlerince dayatılan cinsiyet rollerine teslim olmakta. Kızlar hem okulda ders çalışıyor, hem evde ev işlerine yardım ediyor; erkek çocuklarsa illa ki yemeği önlerine bekliyor! 700'ü aşkın öyküde yalnızca bir baba tabak yıkıyor, bir erkek çocuk annesine kahvaltı hazırlıyor, bir dede yemek yapıyor.

Çocuklarımız, dış görünüşü de gereğinden fazla önemsiyor. Bir kahramanı betimleyeceklerse önce saçının biçimini, rengini ve mutlaka mutlaka göz rengini belirtiyorlar. Öykülerin yarısına yakınında bu tür betimlemeler var. Üst baş da önemli. Uzun uzun anlatılıyor giysiler; etek boyuna, kemerine, yakasına varana dek.

Gelelim, öykü yazma sanatına. Özellikle öykü sanatı hakkında doğruyu uygulayabilen öğrenci sayısı az. Onların, öykü yazmakla, diğer yazınsal türler arasındaki farkları ve özellikle de kompozisyon yazmakla öykü arasındaki farkı daha iyi öğrenmeleri için yine öğretmenlerimizin sabırlı desteği gerekiyor besbelli. Bu yıl da öykülerimizin yüzlercesinde, giriş-geleşme-sonuç biçiminde ilerleyen anlatılar

söz konusuydu. Üstelik, en sonda “cesaretin önemi” dersi verenler de çoktu.

Senaryo gibi yazmaya da merak arttıkça artmış. Televizyon dizileriyle, niteliksiz televizyon programlarıyla fazlaca zaman öldürüyor, hatta senaryolarda köpürtülen, sakız edilenleri gerçek hayat sanıyorlar sanki. Öylesine toz duman genç zihinler. Çocuklarımızın edebi niteliği düşük eserlerle buluşma fırsatı gereğinden fazla. Yazdıklarından yansıyor bu. Türkçe'yi kullanmada daha yaratıcı olabilse; sözcükleri yanlış kullanmasalar bari. Özellikle devlet okullarında sorun ciddi.

Yarışmak bahane...

2015 öykülerinde tüm bu dikkatimizi çekenler, gençleri yetiştirmedeki toplumsal zaaflarımıza ve belli açılardan yetersizliklere işaret ediyor olabilir mi? Eğitim sistemimizin –bunca “yenilemeye” rağmen– ivedilikle iyileştirilmeye ihtiyacı olduğunu paylaşıp duruyoruz; işte bir öykü yarışması bile kanıtlıyor bunu.

Ve illerde duruma bakarak noktalayalım: Adıyaman, Kahramanmaraş, Osmaniye, Sivas, Karabük ve Nevşehir'den ilk kez öyküler geldi bu yıl. Ama Çorum, Erzurum, Van, Siirt, Hakkâri, Iğdır, Sinop ve Kırşehir'den hâlâ öykü bekliyoruz.

Yarışmak bahane diyoruz her yıl; evet, asıl amacımız, yarınları ilişkin umudumuzu edebiyat bayrağıyla yükseltme cesaretini gençlere aşılacak ve geleceğin yazarlarına dokunmak. Yarınlarda ödünsüz barışı kuracak ve koruyacak olan gençlerin arasında, bu yıl 700'ü aşkın öyküyü yazarların da bulunduğunu düşünmeli, güven hissetmeliyiz. Ustamız Yaşar Kemal'in sözüne kulak verecek mutlaka onlar: “Dağlar, insan ve hatta ölüm bile yorulduysa, şimdi en güzel şiiir, barıştır.” ●

Zeynep Cemali Öykü Yarışması

Keçi, 2015 yılında “cesaret” temasıyla ödül alan öykülerin yazarlarına KIŞ sayısında yer verirken, ilköğrençliğe adım atan her çocuğu, edebiyat yolunda beraber yürümeye, öykülerle yaşamaya davet ediyor!

2015’in cesaret öyküleri!

Türkiye genelinde 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri için 2011 yılından bu yana düzenlenen Zeynep Cemali Öykü Yarışması, ilköğrençliğe adım atan çocukları duygu, düşünce ve gözlemlerini yazarak ifade etmeye özendirme; zengin ve doğru Türkçe kullanımının yerleşmesine katkı sağlamayı ve geleceğin yazarlarının yetişmesine öncülük etmeyi amaçlıyor.

Keçi, 2015 Ödüllü Öyküler Kitapçığı’nda yayımlanan öykülerden tadımlık bölümler sunuyor ve genç öykücü adaylarını, 2016 yılında “adalet” öyküleri yazmaya çağırıyor.

EZGİ AKAR • İzmir • 7. sınıf öğrencisi

“Mustafa Efendi’nin yaşına rağmen hiç eğilmeyen dik bir vücudu, uzun bir boynu, bu boyun üzerinde vücudundan biraz ilerideymiş gibi duran başı, hafif uzun ve gene ileriye uzanmış bir çenesi vardı. Bundan dolayıdır ki, eskiden beri onu kertenkeleye benzetir ve bu hayvanın kendi ağızlarındaki söylenişle, ona “Kertiş” diye seslenirlerdi. Aralarında bazen bu benzetmeye üzülen ince ruhlu çocuklar olsa da, Mustafa Efendi birkaç günde bir bahçesine kaçan topu yakaladığı vakit, cebinden o kemik saplı çakısını çıkarıp kaşlarını çatarak, çocuklara baka baka topu karpuz gibi keserken, çakının ilk battığı anda toptan çıkan havanın boşalma sesi, Mustafa Efendi’ye acıyanları, üzülenleri bir anda kendine getirir, diğer çocuklarla birlikte koro halinde bağırmaalarına neden olurdu.

“Ker-tiiiş keel-lee! Ker-tiiiş keel-lee!” (Kırlar ve Kesikler öyküsünden)

CEM DEMİR • İzmir, Menemen • 6. sınıf öğrencisi

“ Kimdi bu Harkit ? Anneannem için elbette süper bir kahramandı. Uyumamız için veya çok kudurduğumuzda başvurduğu en yakın kankasıydı. Benim için ise damda yaşayan, kocaman simsiyah tek gözü ve sırtında kamburu olan, uzun kuyruklu, derisi kıllarla kaplı, uzun tırnaklı devasa bir yaratıktı. Tüm öcülerden daha heybetli, tüm ucubelerden daha gizemliydi. Anneannem, “Bak, çağırırım,” dediğinde betimiz benzimiz atar, gözlerimiz pörtlerdi. Eğer anneannemi takmazsak, kudurmaya devam edersek, sesini gizemli bir ton katarak kısıp da, “Harkııııt! Harkıııııt! Bacadan torbanı sarkıt! Çocukları al da git!” demesiyle suspus kesilir; gözlerimiz bacada, kapı deliğinde, pencerede, her yerde Harkıt’ı tarardı. O an bizi Harkıt’ın izlediğini düşünür, her an herhangi bir delikten sarkmasını beklerdik. (*Harkıt, Harkıt, Torbanı Sarkıt!* öyküsünden)

DAMLA ATAŞER • Adana • 8. sınıf öğrencisi

“ Sürüklenip bambaşka bir dünyaya getirilişinin ardından koca bir yılı geride bırakmıştı. Ancak oradaki yaşam şartlarından ötürü beş yıl olgunlaşmış ve isteği dışında bir savaşçıya dönüşmüştü. Boyu hayli uzamış, kesemediğinden saçları da bir o kadar fazlalaşmıştı. Mavi, mühür gibi gözlerini henüz batmış güneşin ardından kırıpıştırıyor, arası kirlerle kaplanmış tırnaklarını kemiriyordu. Bulut, metrelerce öteden ilk günden vurulduğu bu gözleri gizlice seyrederken, sevgisini hiçbir zaman açıklayamayacak olmasının verdiği kederle kahroluyordu. (*Sıcak Karanlık* öyküsünden)

ASLİN ÇİZMECİYAN • İstanbul • 8. sınıf öğrencisi

“ “Gitmeyeceksin Eda. Son sözü söyledim. Gitmeyeceksin.” Mavi gri tonlarında gözlerini sonuna kadar açarak, öfkeyle kafasını bana çevirdi. Ani bağırmasıyla düşüncelerimden sıyrıldım. Aslında ben, düşüncelerim ve hayallerimle mutluydum. Veya içsesimle kavgaya etmek hoş oluyordu. Okulun bir an önce bitmesini isteyip deli gibi üniversite hayali kurmam çok mu anormal bir şeydi ? Anlamıyordum. (*Tüneldeki Çocuk* öyküsünden)

BENGİSU BELEN • Malatya • 8. sınıf öğrencisi

“ “Yukarıdaki maviliğe bakıyordum. Ne kadar da güzel, öyle değil mi ?”

Yaşlı papatya, naif bir kahkaha attı. “Bizler ona ‘gökyüzü’ deriz. Evet, güzeldir. Ayrıca ulaşılmazdır. Ve sana bir sır vereyim mi, küçüğüm ? Onun bu ulaşılmazlığı, onu bir zümrüt misali değerli kılar.” Bu sözler, Cesur’u incitmişti. Kötü olduklarından incinmemişti aslında. İncinmesinin nedeni, kelimelerin, bu içini kemiren huzursuzluğa sebep olmasıydı. (*Kanatsız Yükseliş* öyküsünden)

ÇOCUK SESLERİ

Keçi, KİŞ 2015 sayısında ilköğrencilerle ortaokul öğrencileriyle öykü üzerine sohbet etti. “Öykü nedir; nelerin öyküsü anlatılır; sen nelerin öyküsünü yazardın; cesaret nedir; tanıdığın cesur biri var mı; cesur biri deyince aklına ne geliyor; ya cesaret edemediklerin?” sorularını cevaplayanlar, öykü okuma ve yazma deneyimlerine ve Zeynep Cemali Öykü Yarışması’nın 2015 teması olan “cesaret”e ilişkin önemli mesajlar verdiler.

Öykü ve “cesaret” üzerine...

“Öykü, şu an olmadığınız, ama olmak istediğiniz karakterleri yansıttığınız, kâğıda döktüğünüz kendi hayal dünyanızdır.”

Elif

“Cesaret, korkmamak ve sorumluluk almaktır...”

Ali

“Bazen bizi gerçeğe korkutan, bazen de hayallere boğan bir şeydir.”

Derin

“Yazarak, insanlara normalde göstermediğim yanlarımı göstermeye çalışıyorum.”

Neslihan

“Her insanın ayrı ayrı hikâyeleri vardır, geneli üzüntüdür...”

Rojda

“Cesaret, sonunda güzel bir şey olduğunu bilip risk almaktır bence.”

Kaan

“İnsanların yapamadıklarını, başaramadıklarını anlattım.”

Ayşegül

“Seyrettiğim dizi ve filmlerdeki konulardan yola çıkarak bir öykü yazabilirdim.”

Gizem

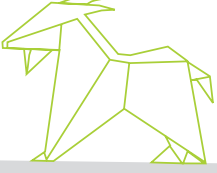
“Öyküde benim gibi şartları iyi olanları değil de, daha zor şartlarda yaşamaya çalışanları yazmak isterdim.”

Efe

“Bir cinayet hakkında yazabilirdim, çünkü polise romanlarını çok seviyorum.”

Devin

"Dünyanın sorunları hakkında yazardım. Dünya sadece televizyonda gördüğümüz savaşlar ya da davalardan ibaret değil."

Yasmin

"Cesur insanlar kararlı ve tek tercih yapanlardır."

Ulaş

"Karanlıkta yürümek bile bir cesaret örneği..."

Berfin

"Çevremdeki en cesaretli kişi annem. Her konuda bizi ayakta tuttuğu için..."

Liera

"Cesaretli biri, korkularının üstüne giden ve onları yenilebilir."

Berke

"Ne kadar kötü bir durum olursa olsun, soğukkanlılığını koruyup durumu düzeltebilmektedir."

Mehmet

"Kendilerini savunabilen, haklarını koruyabilen insanlar cesurdur..."

Tekin

"Bazen dürüst olacak kadar cesur olamam; çünkü bazen gerçek, karşımdakini incitebilir."

Dilek

"Kuzenim hiçbir zaman hiçbir şeyden korkmaz, ben her adımda onu örnek alırım."

Talya

"Daha küçükken hayvanlardan çok korkardım, ama şimdi bir köpeğimiz var."

Melek

"Cesaret, korkunun üzerine gidip onu yenmektir; insanlar bilmediklerinden korkarlar."

Nil

GÜNIŞIĞI KİTAPLIĞI

20.yıl

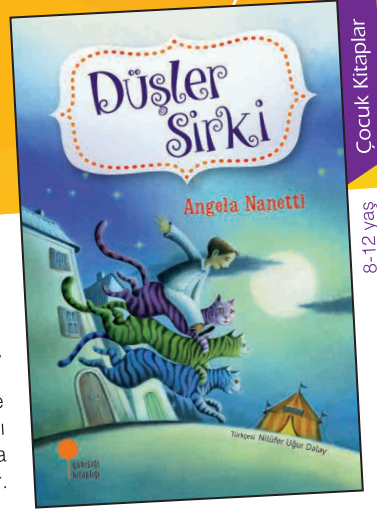

DÜŞLER SİRKİ

Angela Nanetti

Türkçesi: Nilüfer Uğur Dalay

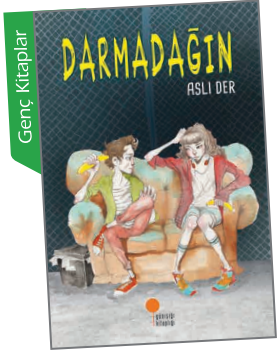
Aile ilişkilerini, dostlukları ve hayalleri anlattığı eserleriyle tanınan İtalyan edebiyatının Andersen ödüllü yazarı Nanetti, bu kez çocukların gözünden modern dünya eleştirisini düşsel bir dille kurguluyor.

DARMADAĞIN

Aslı Der

Defne'yi Beklerken ile gençlik edebiyatına güçlü bir giriş yapan yazar, yeni romanında aile içi şiddetin incittiği yaşamları, gencin gözünden anlatıyor. Dostluk, dayanışma ve direnmenin, sorunlara çözüm üretmedeki etkisine vurgu yapan roman, her yaşta okur için.

UMUT SOKAĞI ÇOCUKLARI

Gülsevin Kırıl

Resimleyen: Sadi Güran

Gizem ve mizah dolu romanlarıyla sevilen ödüllü yazar, yolları kesişen Türkiyeli ve Suriyeli çocuklarla yetişkinlerin, yaşama sevinçlerini yitirmeden paylaştıkları anları aktarıyor.

ELDE VAR HİKÂYE

Tarik Dursun K.

Usta yazarın kaleminden sokağın, gençlerin, işçilerin ve hayatın naif ayrıntılarıyla anlatıldığı öykülerden oluşan seçki, Köprü Kitaplar koleksiyonunun 19. kitabı.

MAKİNELER VE İNSANLAR

Brigitte Labbé

Resimleyen: Jacques Azam

Türkçesi: Azade Aslan

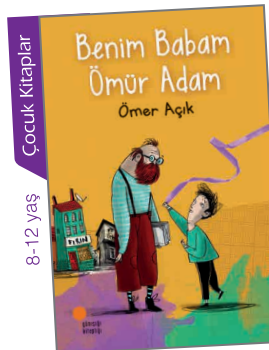
Tüm dünyada her yaşta okurun beğenisini kazanan "Çıtır Çıtır Felsefe" dizisi, Türkiye'deki 28. kitabında insan-doğa-teknoloji arasındaki etkileşimi tartışmaya açıyor.

BEN NE ZAMAN DOĞDUM?

Behiç Ak

Resimleyen: Behiç Ak

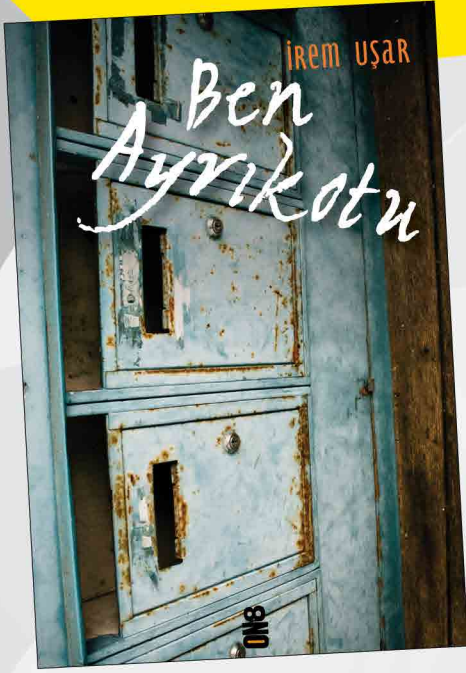
Mizah ustasının eğlenceli ve felsefi dizisi "Tombiş Kitaplar" küçükler kadar yetişkinleri de farklı sorular sormaya, yeni çözümler bulmaya heveslendiren dördüncü kitabıyla sürüyor.

BENİM BABAM ÖMÜR ADAM

Ömer Açıık

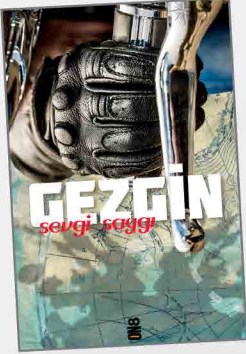
İlk romanı *Menekşe İstasyonu*'nda yarattığı sıcak mahalle atmosferi, renkli karakterleri ve zengin dil kullanımıyla dikkati çeken yazar, yeni romanıyla özlenen komşuluk ilişkilerini hatırlatıyor.

“ Her insanın, popüler bir dergideki basit bir test gibi çözülüp, gazetede bir kupon gibi işaretli yerlerinden dikkatlice kesilerek saklanmayı dilediği anlar olmuştur.

BEN AYRIKOTU İrem Uşar

Gözlem gücünün yansıdığı kitaplarıyla sevilen İrem Uşar'ın ilk kez 2008'de yayımlanan romanı, gözden geçirilmiş baskısıyla ON8'de. Bir gencin yaşamındaki özel bir döneme, onun saklanmak ve erişmek, silikleşmek ve görünür olmak arasındaki gelgitine tanıklık eden kitap gerçeklik ve hayal dünyası ikileminde usulca geziyor.

GEZGİN Sevgi Saygı

Polisiye kurgularıyla tanınan Sevgi Saygı, ON8'deki ikinci kitabında, okurunu ser verip sır vermeyen bir “gezgın”ın motosikletiyle, gizemli sessizliklerde, sarsıcı bir yolculuğa çıkarıyor.

İNSAN KENDİNE DE İYİ GELİR Ahmet Büke

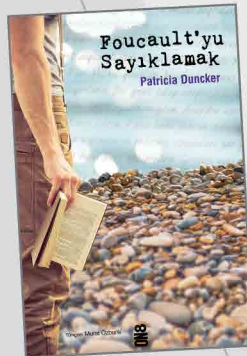
Çağdaş edebiyatımızın öykü anlatıcısı Ahmet Büke, ON8 Blog'daki köşesinde bir yıl boyunca her hafta öykü yazdı. Karakterlerin öyküden öyküye atladığı seçki, yazarın ON8'deki ikinci kitabında bir araya geldi.

AYIN İKİ YÜZÜ Manuela Salvi

Türkçesi: Nilüfer Uğur Dalay

İtalya'nın genç ve üretken kalemi Manuela Salvi, Türkçe'ye çevrilen ilk romanında suç dünyasının içine sıkışan iki gencin masumiyetini ve aşkın yaşanabilirliğini sorguluyor.

FOUCAULT'YU SAYIKLAMAK Patricia Duncker

Türkçesi: Murat Özbank

Ask, hayranlık, delilik, yalnızlık ve özgürlük gibi kavramları incelleme sorgulayan Duncker, okurla yazar arasındaki tutkunun izini sürüyor.

Vladimir Tumanov'un Türkçe'de yüz binlerce okurla
buluşan kitapları, yenilenen tasarımlarıyla
şimdi daha da heyecan verici!

Kim korkar matematikten?

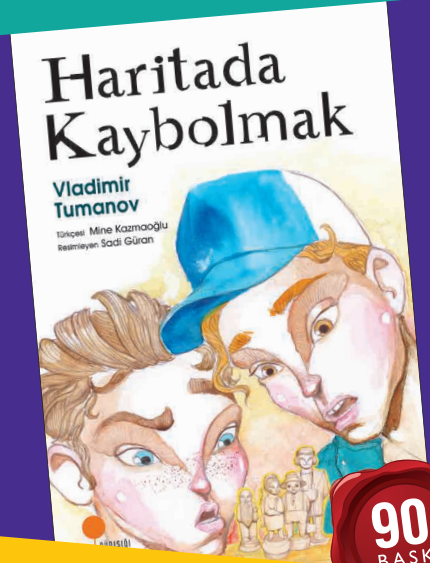
Yüz binlerce çocuğun katıldığı, matematiğin eğlenceli
de olabileceğini gösteren macera, okuru matematik
bilmeceleri eşliğinde soluksuz bir yolculuğa çıkarıyor.

KRALİÇEYİ KURTARMAK

Coğrafya hiç de sıkıcı değil!

Tumanov'un dünyada ilk kez Türkçe yayımlanan ve
yüz binlerce okurla buluşan ikinci romanında, ipuçları
verilen ülkeler, dünya atlası yardımıyla bulundukça roman
kahramanları, okyanusları, dağları, kıtaları aşıyor!

HARİTADA KAYBOLMAK

Kutulu özel baskı seti kitapçılarda!

Vladimir Tumanov
Türkçesi Mine Kazmaoğlu
Resimleyen Sadi Güran